

MAGYAR L

HUNGARIA
Tp.

T. „Dunaposta“

BUDAPEST
Postafiók 151.

Igazgató és felelősszerkesztő:
dr. Paál Árpád

Laptulajdonos: **SZENT LÁSZLÓ NYOMDA R-T.**
Törv. lapjatszám:
Trib. Bihar III. Nr. ord. 11/11 Jun. 1938.

Főmunkatárs: **dr. Gyárfás Elemér**

Megszakadtak a komáromi magyar- cseh tárgyalások

**A magyar kormány a müncheni egyezmény aláíró
hatalmai elé viszi a két ország közötti vitás kérdést**

Komáromból jelentik: Kánya külügyminiszter és Teleki kultuszminiszter esütörtök este 6 órára visszatértek Komáromba. Hét órakor mentek át a magyar kiküldöttek Ó-Komáromba és 7 óra után 7 perccel mentek be a tanácskozóterembe. Az ülés csak öt percig tartott. Utána a magyar delegáció tagjai visszatértek Új-Komáromba a Zsófia-hajóra.

Kánya külügyminiszter a magyar és a csehszlovák delegáció együttes ülésén bejelentette, hogy érintkezésbe lépett kormányával és kormánya utasítására a következő nyilatkozatot teszi:

— Amint már ismételtelen kijelentettük, mi a legjobb, legőszintébb szándékokkal és abban a biztos reményben jöttünk ide, hogy a lehető legrövidebb időn belül sikerül olyan megegyezésre jutnunk, mely biztos alapokra helyezi az országaink közötti viszonyt. Sajnos, ez a reménykedésünk nem ment teljesedésbe. Nem akarok itt újból bizonyos kedvezőtlen jelenségekre hivatkozni, mert ez

részünkről a tárgyalások során többször megtörtént. De a leghatározottabban ki kell emelnem, hogy az új határokat illetően nekünk reggel átnyújtott ellenjavaslat annyira eltér a mi felfogásunktól, az új rendezés tekintetében felfogásaink között olyan új távot, hogy annak áthidalását meggyőződésünk szerint ezektől a tárgyalásoktól nem remélhetjük. Ezért a magyar királyi kormány elhatározta, hogy a tárgyalásokat a maga részéről befejezettnek tekinti és Magyarország Csehszlovákiával szemben fennálló követeléseinek mielőbbi rendezését a müncheni egyezményt aláíró négy nagyhatalomtól kéri.

Kánya külügyminiszter nyilatkozatát magyarul olvasta fel, majd a nyilatkozat francia szövegét írásban átnyújtotta a csehszlovák delegációnak. Tisó szlovák miniszterelnök kijelentette, hogy a nyilatkozatot tudomásul veszi. A két küldöttség tagjai ezután búcsút vettek egymástól. A magyar kiküldöttek azonnal gépkocsikra szálltak és visszatértek a Zsófia-gőzörsre.

A magyar küldöttség hazament Budapestre

Komáromból jelentik: Amikor a magyar delegáció tagjai rövid ötperces tanácskozás után leérkeztek a vármegyeháza elé, a rendőrkordonon túl álló magyar közönség áhítatosan rázendített a magyar himnuszra. A magyar delegáció tagjai az éneklő csoport felé fordulva, levett kalappal, mélyen megrendülve hallgatták a közönség megnyilatkozását. A hajón elfogyasztott vacsora után Kánya

külügyminiszter és Teleki kultuszminiszter a delegáció tagjaival és a szakértőkkel együtt 9 óra 20 perckor gépkocsin útnak indultak Budapestre. A Zsófia-termesgőzös, mely a komáromi tárgyalások alatt a magyar küldöttség szállása volt, éjszaka fél 11 után szintén visszaindult Budapestre. Másfélórával később követte a Szent Imre hajó, mely a magyar és külföldi újságírók szállása volt.

Kánya Kálmán magyar külügyminiszter nyilatkozott a tárgyalások zavaró körülményeiről

Komáromból jelentik: Kánya külügyminiszter az utolsó tanácskozásról távozva, az ó-komáromi régi vármegyeháza kapujában újságírók kérdésére a következőket mondotta:

— A tárgyalások megszakadtak. A magyar delegáció abban a felfogásban volt, hogy a tárgyalásokat gyorsan be tudja fejezni. Ezzel szemben azt tapasztaltuk, hogy olyan jelenségek merültek fel, amelyekből egyáltalán nem lehetett arra következtetni, mintha a csehszlovák delegáció is gyors befejezést óhajtana. Zavaró momentumok is merültek fel, amelyek nem mutattak békés szándékot. Így például az,

hogy, mialatt folyton hangoztatták, hogy a hadsereg leszerelés alatt áll, az történt, hogy csak két korosztályt szereltek le és 18 korosztály továbbra is fegyverben áll.

A szlovákiai tartományi elnök ostrom- állapotot rendelt el több magyarlakta határterületen

Sátoraljajhelyről jelentik: Szlovákia tartományfőnöke ostromállapotot rendelt el a terbesi, nagykaposi, nagymihályi és mezőlaborci járások területére.

(Tudósításunk folytatása a 4-ik oldalon.)

A romániai magyar szövetkezetek

Irta: **Fekete Nagy Mihály**
(Második közlemény*)

Junius hóban, amikor megjelent a romániai szövetkezeti élet kereteit és szervezeti munkáját a mai szellemben meghatározó királyi módosító rendelet törvény, mely a nemzetgazdasági minisztérium keretei közt felállította a Szövetkezetek Nemzeti Intézetét és ráruházta az ezen minisztérium hatáskörébe osztott országos szövetkezeti ellenőrzés, irányítás és kezdeményes jogainak gyakorlását, megindult a részletes tájékoztatás munkája és megkezdődtek az érdemi tárgyalások az illetékes tényezők és szövetkezeti életünk vezetői közt. Ennek rendjén szövetkezeteink alábbi kívánságait terjesztették elő.

1. Figyelembe véve a magyar szövetkezeteknek központjaikkal való évtizedes szerves együttműködését és fejlődését, kérték a nemzetgazdasági minisztériumot, hogy a két magyar szövetkezeti központ bevált ellenőrei, akik 1930-ban Bucarestben sikerrel letették az akkori szövetkezeti központnál az ellenőri vizsgát, a jövőben is folytathassák a törvényben előírt ellenőri munkát, mint a Szövetkezetek Nemzeti Intézetének ellenőrei. Ez a kívánság szociális szempontból is fontos volt, mert szövetkezeteink ellenőreit az a veszély fenyegette, hogy márcól-holnapra kenyér nélkül maradnak.

2. A magyar szövetkezetek mérlegeit továbbra is a magyar ellenőrök készíthessék el a tagszövetkezetek részére.

3. A júniusban kiadott módosító új rendelet törvény megjelenésétől a szeptember 1-i határidőig terjedő időköz rövidségére való tekintettel, amely határidőig tudvalevőleg szövetkezetek alapszabályaik megfelelő módosítása után az új rendszerre áttérni tartoztak, kapjanak szövetkezeteink meghosszabbítást a határidőre nézve, vagy pedig adjon a minisztérium felhatalmazást arra, hogy szövetkezeteink az új alapszabályokat maguk nyomathassák ki. Ez főleg gazdasági és hitelszövetkezeteink szempontjából volt fontos, miután itt az eltérés nagyobb volt a magyar és a román szövetkezetek rendszere között, mint például a beszerzési (nálunk fogyasztási) szövetkezeteknél.

4. Az új szövetkezeti törvényrendelet értelmében a szövetkezeti központok 9 tagú igazgatóságába 3 tagot a Szövetkezetek Nemzeti Intézete nevez ki. Etekintetben szövetkezeteknek az volt a kívánsága, hogy a magyar szövetkezeti viszonyokat alaposan ismerő szövetkezeti szakembereket nevezzenek ki jogszabrinti tagokul a két magyar szövetkezeti központhoz.

5. Biztosítsanak képviselőt a hétszáz egyiséget jóval meghaladó magyar szövetkezetek részére a Szövetkezetek Nemzeti Intézeténél.

6. Az egyes adókra vonatkozó törvény módosításáról szóló új rendelet törvény 41. szakasza előírja, hogy ama vállalatok adóját, melyek üzleti könyveket nem román nyelven vezetnek, más vállalatok adókövetésével történi

* Első közlemény a Magyar Lapok 1938. október 14-iki számában.

össze szeml szaka tagjai tés az kiseddség nyelvén történhetik, csak a mérleget (költtségvetést) és évi jelentést tartoznak román nyelven is kiadni. E kérdésben szöveteink vezetői azt a kérést terjesztették elő a pénzügyminiszternek, hogy mivel a magyar szervezetek vezetői nagyrészt egyszerű falusi emberek, akik nem tudnak eleget tenni a román nyelvű könyvvezetés követelményeinek, részükre viszont az új szervezeti rendeltörvény megengedi a saját nyelven való könyvvezetést, mondja ki a pénzügyminiszter, hogy ez az adóügyi rendelkezés szöveteinkre nem vonatkozik. Itt tudnunk kell, hogy a szervezetek rendkívüli adókedvezményben részesülnek.

Összefoglalva ezek voltak azok a kívánságok, amelyeket szöveteink nevében az egységesített új rendszerre való áttéréssel kapcsolatban szervezeti életünk vezetői előterjesztettek. Felvilágosító és tárgyaló munkájukkal hasznára voltak a többi kisebbségi szervezeteknek is, mert azokat megelőzve, meggyőző munkájukkal megtörték a jeget. Így a szász-szöveteink vezetői is, bár egy évvel ezelőtt már nagygyűlésen foglalkoztak a kérdéssel, csak a magyar szervezeti vezetők tárgyalásai nyomán vették fel az érintkezést e kérdésekben a mai kormánytényezőkkel.

Mit teljesítették eddig a kérésekből?

1. Az ellenőrökre vonatkozó pontot a Szövetkezetek Nemzeti Intézete elvben elfogadta abban az alakban, hogy a megszüntetett magyar uniók ellenőrei, mint a két magyar szövetség (federale) tisztviselői tovább végezzék eddigi munkájukat, azzal a korlátozással, hogy bírói hatóságokhoz utolsó okiratokat nem adhatnak ki, mérleget nem hitelesíthetnek. Ha valamely szervezetnél szabálytalanságot, vagy törvénysértést észlelnek, nyomban tartoznak a Szövetkezetek Nemzeti Intézetét értesíteni. A Szövetkezetek Nemzeti Intézete a magyar szervezetek két központjának ellenőri karából egy-egy felügyelőt (inspector) fog ki nevezni, akik mint a Szövetkezetek Nemzeti Intézetének felügyelői fognak működni a két magyar szervezeti központnál.

2. Ellenőreink mérleget nem hitelesíthet-

vessék ki, — ezzel

rendeletörvény 55.

valamely szervezet

égek, a könyvvezet-

nek, de segíthetnek azok elkészítésében.

3. A gazdasági és hitelszövetkezetek vezérigazgatója által elkészített alapszabálymintát elfogadták némi módosítással, melyek főként arra vonatkoznak, hogy a hitelszövetkezetek amennyiben más üzletágot is be akarnak vezetni, chez a Sz. N. Intézetének engedélye szükséges, továbbá tiszta nyereség (a Gazdasági és Hitelszövetkezetek Szövetségének alapszabályai szerint történt felosztás után maradt felesleg) felhasználására nézve a Sz. N. Intézet a közgyűlés számára teljes szabadságot biztosít — szemben az említett alapszabályminta azon szakaszával, mely úgy intézkedik, hogy a tag-szövetkezetek ezt az összeget szervezeti ház építési alapjára kötelesek tartalékolni.

4. A szervezeti központjaink igazgatóságának jogszerinti tagjaira vonatkozó kívánságot is elvben elfogadta a Sz. N. Intézet.

5. A Sz. N. Intézet keretében működő u. n. gyakorlati szaktanács (comité pratique) tagjai közé magyar szervezetek képviselőjeként kinevezték dr. gr. Bethlen Lászlót, a Gazdasági és Hitelszövetkezetek Szövetségének vezérigazgatóját és a „Hangya” szervezeti központ igazgatóságának tagját.

6. Az adóügyben beadott kérésre a miniszter rávezette a jóváhagyást. A pénzügyminisztérium illetékes osztálya azonban egy korábban beadott kérésre közben nemleges határozatot hozott. Ez a kérdés ezért csak ezután kerül végleges döntés alá.

E felsorolt pontok határozatainak szellemében romániai magyar szervezetek életlehetőségei általában biztosítottaknak látszanak, szemben azokkal a kilátásokkal, amelyek az új rendszer megindulásakor szervezetek jövője iránt mélyszéles aggodalommal töltötték el közvéleményünket a már említett okokból. Általában az új rendszer jövőbeli kilátásai szerint lehetnek jók, vagy rosszak, hogy szervezetünk és az egyes szervezetek vezetői levonják-e a helyzetváltozás tanulságait maguknak helyesen, vagy nem? E tanulságok gyökerei az új rendszerrel életbeléptetett állami ellenőrzés, irányítás és kezdeményezés aplotalajából fakadnak. Az új rendszerben tetemesen megnövekszik a szervezeti vezetők felelőssége, úgy lelki, mint a tárgyi felelősség irányában. A tárgyi szempont az általuk vezetett szervezet szoros, törvényszerű ügyvezetésére vonatkozik; a lelki szempont pedig a zigazi szervezeti szellem megteremtésére és fenntartására. A szervezeti szellem a maga természeténél fogva mindig és mindenütt ugyanaz bármely faj, vagy vallású nép körében. Ha szervezetünk vezetői példászerű szervezeti szellemet tudnak teremteni és azt meg is tudják őrizni, akkor szervezetekünk léte és fejlődése biztosított lehet a jövőben. Mert akkor e szervezetek példás tagjai lesznek a világ szervezetek nagy családjának, az országban pedig hasznos munkásai a román és más népbeli testvérszövetkezetek közösségének.

CINEMA CORSO (HEYMAN)

Megrázóan emberi! Elsőrangú rendezés! Nagyszerű színészek játéka! A gorkiji mélységek francia könnyedségben olvadnak fel az

Ejeli menedékhely című filmben.

Szereplők: Jean Gabin, Louis Jouvet, Suzy Prim, Vladimir Sokoloff

SCALA MOZGÓ (KAT. KOR)

Legaktuálisabb háborús film! A francia haditengerészet szervezete...

PORT-ARTHUR

Daniel Darrleuvelés Adolf Wolhbrückkel

CORSO és SCALA MOZGÓKBAN

péntektől kezdve fentti filmek mellett Óriási áldozatok árán sikerült megszerezniünk a box világbajnokság egyetlen önálló filmjét a **LOUIS JOE - SCHMELING** izgalmas mérkőzését.

A Szobor

Írta: Kézai Béla

A Szobor nehezen készült szerepére. Világéletében gyenge felfogású volt és makacs. Nem akart egykönnyen „betörni” és ellentállt annak a tisztes törekvésnek, hogy embert faragjanak belőle.

— „Köszíved van” — mondta neki kétségbeesett édesanyja. „Nem tudom, kire ütöttél a családban.”

— „Valami szigorú mester kezére kellene bízni” — tette hozzá zordon édesatyja.

— „No, elég faragatlan a lurkó”, — állapította meg róla a mester is, amikor a városba vitték —, de jó anyagnak látszik — szólalt meg újra és máris nekiment a vésőjével ez a kegyetlen ember. Törte, zúzta, kalapálta heteken keresztül. A Szobor azonban dacosan és szisszenet nélkül tűrte ezt a „civilizáló” munkát. Talán nem is érezte a fájdalmakat: csodálatos barbár volt, akit évezredek tettek keménnyé. Vér nem serkedt testéből, de minden kődarab, amit a Mester vésője lefejtett róla, egy-egy korszaka volt a föld történetének.

A Szobor nehezen készült szerepére. Emberré kellett lennie s most látta csak, milyen nehéz embernek lenni. Holott, tekintve korlátolt képességeit, amiket Mestere is jól ismert, mindjárt azt várták tőle, hogy az emberszerepből csak egyetlen mozzanatot vállaljon. Például: emelje magasra a jobbkezt és mintha valami indulatlehelte szóra nyitná száját, tegyen úgy, mint a szónokok, a költők és államférfiak: kezdjen beszélni és lelkesíteni. Mestere meg-

elégzik a kezdő gesztussal, az indító szájmozdulattal, ami az eleven hangot megelőzi.

Többet tennie igazán nem szükséges: így is imponálni fog a népnek. Csak mutassa hajlandóságát.

— „Vannak ügyis számosan, akik majd beszélnek és hadonásznak helyetted. Jelentkeznek majd öregek és fiatalok, akik kivesszük szájadból a szót és cifrázva megtoldják s kimondják mindazt, amit méltóságérzeted kimondani tilt, ha egyszer a talapzaton állsz. Tessed árnyékában, a napsütötte téren, a te nevedben fognak beszélni s hidd el, barátom, jót tesz a nyugalmadnak, ha semmit sem értesz abból, amit akkor kimondanak helyetted. Igen sok baj kerekednék belőle, ha megértenéd az emberi szájmozgás keltette zörejeket. Amilyen kemény legénynek ismerlek, fiam, diühödben biztosan fejbe vágnád a csacsogó szónokot azzal a kőből való tekercesel, amit olyan generózusan tartasz tőged redői között. Örvendj annak, hogy nem kell megszólalnod. Tekintélyed romolhatatlan marad, mert kőből vagy. Többre ne vágyakozz. Ha idegekből és húsból való lennél, a szemtelen légy is, amely orrodra száll, mérhetetlen bosszúságot okozna neked. Kinevetnének félték bámulóid, ha tüszentened kellene és kegyetlenül megsértődnének, ha éppen olyankor nevetnéd el magad, tűnődve valami huncutságon, amikor alattad és körülötted nagyon komoly dolgokról szónokolnak az emberek. Hagyd rájuk a szószátyárságot. Te kőből vagy s ez megment minden botránytól, pirulástól, haragtól és az emberi kicsinyeségtől. Hidd el, igen sok bölcs ember cserélne veled, barátom.” Így beszélt neki mestere éjszakák át.

Lassan-lassan hajlott a szóra s a bölcs igék visszhangot vertek benne, de azért talányosan nézett a világba. Elhatározta, hogy vállalja a szerepet: a Kiváló Államférfi szerepét. „Nem utolsó szerep — tűnődött magában —, ha meg gondolom, milyen faragatlan és nehézfejú voltam életemben. Szüleim és nevelőim bizonyára nagyott néznek majd, ha látják, milyen magasra vittem. Tanítóm összecsapja a kezét és így szól: — „Ejnye, ki hitte volna, hogy országoshírű ember lesz ebből a buta gyerekből!” — „Nézzétek, milyen bölcs az ábrázatja és szakállt is növesztett a lelkem! Majdhogy meg nem szólal, olyan nagyszerű. Hallgassatok, hátha elkialtja magát!” Így lelkendeztek körülötte az emberek azon a napon, amikor kiállították a térre és nagy rivalgás közepett lehullott róla a lepel. A tömeg lelkesedése mintha őt is csóva-ként érte volna: egy pillanatra megremegett. Ugy érezte, hogy nem hagyhatja szó nélkül ezt a mámoros pillanatot, élete legnagyobb pillanatát. S ha már embert faragtak belőle, sőt nagyembert, annál több a jussa, hogy túlradó érzelmeit ne torlaszolja el.

Kifeszülve és hatalmasan állt a napfényben, amitől hófehér kötéstének minden atómja szinte szikrázott. Karja már a magasba lendült és szája nyílt, hogy szóljon lelkesítőn, tüzesen. Miért ne kísértse meg: tudta, hogy erős zengésű lesz a hangja és messzecsengő. Samint próbálta, mit is szóljon hát emberül ebben a dicsőült pillanatban, feszítve minden izmát: — Mestere, a ravasz, függén megelőzte őt ismerős szavaival.

Mérgében szerette volna agyonsújtani a szószátyár árulót, de a düh megdermesztette minden porcikáját — és örökre így maradt...

November 15 ig hosszabbították meg az idegen állampolgárok jelentkezését

Bucuresti. Saját tud. A külföldi követségeknek a munkaügyi miniszternél, a főszigurancán és a fővárosi prefekturán történt közbenjárásai folytán október 15-ről november 15-re halasztották a határidőt, ameddig az idegen honosoknak okmányukat felülvizsgálásra be kell nyújtaniok.

Lemondott a hadügyminiszter és a hadügyi alminiszter

Bucuresti. Saját tud. Argeanu Gheorghe hadügyminiszter és Alexandru Glatz hadügyi alminiszter beadták lemondásukat.

Fontos személyi változások lesznek a nagyváradi pénzügyigazgatóságon

Nagyvárad. Saját tud. Tautu pénzügyminisztériumi vezérfelügyelő, több magasrangú tisztviselő társaságában Nagyváradra érkezett. A vezérfelügyelő egyenként hallgatta ki az itteni pénzügyigazgatóság tisztviselőit, majd széleskörű vizsgálatot tartott az adóhivatalokban.

Hír szerint Tautu vezérfelügyelő útja összefügg azokkal a jelleveésekkel, amelyek szerint a nagyváradi pénzügyigazgatóságon fontos személyi változások történnek a tisztviselők beosztásában. A behajtások ellenőrzésével megbízott országos főellenőr az itt lefolytatott vizsgálat eredményéről egyelőre nem nyilatkozott, tekintettel arra, hogy hivatalos munkája még nem fejeződött be.

Békés megegyezés készül a munkakamara és a szatmári Iparos-Otthon között

Szatmár. Saját tud. A szatmári Iparos Otthon ügye heteken keresztül élénken foglalkoztatta az erdélyi magyar közvéleményt. Mint ismeretes, az egyesületnek a Stefan cel Mare-utcában hatmillió lej értékű gyönyörű ingatlana van, amelyet másfél évvel ezelőtt a munkaügyi minisztérium egyszerű rendeletére a munkakamara karhatalmi engedéllyel birtokba vett. Ebben a lépésben az Iparos Otthon birtokháborítást látott. A járásbírói sajon sommás visszahelyezési keresetet indított a munkakamara ellen és a pert meg is nyerte. Fellebbezés folytán az ügy a törvényszék elé került, amely illetékellenek mondta ki magát. A semmitőszék azonban megsemmisítette a törvényszék határozatát és elrendelte, hogy az ügyet újra tárgyalják le. Ezt a tárgyalást még nem tüzték ki a szatmári törvényszéken. Remény van rá, hogy arra már nem is kerül sor. Ugyanis az Iparos Otthon vezetősége és a munkakamara között tárgyalások indultak abban az irányban, hogy az Otthon ügyét, amely az egész erdélyi magyarság lelkét, megbolygatta és amely egyáltalán nem szolgálja a megbékélés eszméjét, közös megegyezéssel intézzék el. Csütörtökön délelőtt Kondor Gedeon iparotthoni elnök küldöttség élén felkereste Moys Victor polgármestert, akit arra kértek, hogy az egyesület és a munkakamara megbékélését minden eszközzel mozdítsa elő. Kérték továbbá a polgármestert, hogy a munkabírók részére ne jelöljön ki helyiséget az Iparos Otthon épületében, mert az ingatlan törvényesen még mindig az egyesület vagyonát képezi. A telekkönyvben az ingatlan még ma is az Otthon nevére szerepel, sőt az egyesület az érvényben levő járásbírói ítélet alapján, amely fellebbezésre való tekintet nélkül visszahelyezte az Otthon birtokába, nem hajlja végre, mert nem akarja jobban fokozni az egyenetlenkedést. Moys Victor polgármester kijelentette, hogy nem ő, hanem a munkakamara jelölt ki helyiséget az Otthon épületében a munkabíróknak, a város csak a szükséges átalakítási munkálatok elvégzésére vállalkozott. A küldöttség vezetője erre megjegyezte, hogy a városnak az Iparos Otthon vezetőségének tudta és beleegyezése nélkül még ezeket az átalakításokat sem szabad elvégeztetnie, mert az Otthon az egyesület tulajdona, annak ellenére, hogy jelenleg a munkakamara rendelkezik felette.

Ismét a paradentozis egyik esete..

Az ok? Nem ritkán: a fogkő! Következménye? Meglazult fogak! Ezért harcoljunk a fogkő ellen — Kalodont fogkrémmel, ez az egyetlen, amely Romániában a tudományosan elismert dr. Bräunlich-féle Sulforzin-Oleatot tartalmazza. Eltávolítja a fogkővet és megakadályozza annak újraképződését.

Most nagy tubusban is kapható

fogkő ellen

KALODONT

Zsinatot tartanak a szatmári és nagyváradi egyházmegyék

Nagyvárad. Saját tud. A szatmári és nagyváradi római katolikus egyházmegyék papsága és hívei nagy fontosságú eseményre készülnek. Az egyházi törvénykönyv rendelkezése szerint az egyházmegyében tíz évenként zsinatot kell tartani. Ezeket a zsinatokon hozza a megyéspüspök azokat a törvényeket, amelyek az egyetemes egyház törvényei mellett az egyházmegye papságának, híveinek és intézményeinek életét az adott helyzetnek és időnek megfelelően irányítják.

Az egyházmegyei zsinat tehát nagyfontosságú esemény az egyházmegye életében. Mint ilyen, nagyon gondos és alapos előkészítésre van szükség, hogy a hozandó törvények valóban az élet normái lehessenek. Az Egyház előírásai is már egy évvel a zsinat megtartása előtt munkába állítja a különböző bizottságo-

kat és megbizottakat. A törvények tervezetét az egyházmegye alapos megkérdezése és hozzájárulása után állítják össze. A törvényhozó püspök előtt a zsinat időpontjára az egyházmegye életének és szükségleteinek teljes és tiszta képe fekszik.

A zsinatot magát ünnepélyes szertartások között folytatják le a püspöki székesegyházban.

Ilyen zsinatra készül most a szatmári és a nagyváradi egyházmegye. A zsinatot október hónapjának 26., 27. és 28. napjain, szerdán, csütörtökön és pénteken tartják meg a nagyváradi püspöki székesegyházban. A püspöki körlevél már jóelőre értesítette a híveket — akik nagyszámban fognak megjelenni az egyházmegyei zsinat nagyfontosságú, lélekemelő gyűlésein és ünnepségein.

A cseh külügyminiszter Hitler kancellárnál

Megegyezés jött létre, hogy a vegyeslakosságú szudéta vidékek népszavazás nélkül átcsaolódnak Németországhoz, s a morvaországi németeket kicserélik a szudéta-vidéki csehekkel

Berlinből jelentik: Chwalkowszky cseh külügyminiszter csütörtökön este elhagyta Berlint és Münchenbe utazott, ahol pénteken találkozik Hitler birodalmi vezér és kancellárral. A tanácskozáson Ribbentrop is részt vesz. Hitler kancellár csütörtök este Essenből Münchenbe érkezett.

Berlinből jelentik: Csütörtök délután összeült a szudéta-német kérdés rendezésére alakult nemzetközi bizottság. A bizottság megállapította, hogy a Németországhoz csatolandó szudéta-német területek határának végleges megállapítása a bizottság által október 5-én megállapított határvonal alapján történik, még-

pedig olyan esetleges változtatásokkal, amelyeket a bizottság a müncheni egyezmény 6. szakasza alapján indítványozhat. Ilyen körülmények között a nemzetközi bizottság egyhangúlag elhatározta, hogy eltekint a népszavazástól. A bizottság tudomásul vette a német és cseh kormány megegyezését, hogy a határok kiigazítását és végleges megállapítását az előbb említett vonal alapján azonnal megkezdi. Tudomásul vette a bizottság, hogy a müncheni egyezmény hetedik pontja alapján tervbe vitt német-cseh bizottság megállapítását, mely az optálási jog gyakorlását rendezi.

A felvidéki Magyar Nemzeti Tanács a maga képviselői bevonását kérte a tárgyalásokba

— Tudósításunk folytatása az első oldalról —

Komáromból jelentik: A két delegáció csütörtök délutáni ülése előtt a felvidéki Magyar Nemzeti Tanács nevében Jaross Andor, Eszterházy János, Szilassy Béla és Vozáry Alajos átadták Tisonak, mint a csehszlovák delegáció elnökének az alábbi szöveget:

— Tekintettel arra, hogy a folyamatban lévő cseh-magyar tárgyaláson a köztársaságot külön a szlovák nemzeti delegáció és külön a ruszinok nemzeti delegátusai képviselik, a tárgyalások anyagát pedig a magyarlakta területek képezik, viszont a magyarság képviselői

október 7-én félreértést kizáró módon kinyilatkoztatták, hogy magyarlakta területekkel Magyarországhoz kívánnak csatlakozni. — kérjük és az ügy érdekében szükségesnek tartjuk, hogy a tárgyaló bizottság a Magyar Nemzeti Tanács delegátusaival kiegészíttessék és a müncheni egyezmény alapján a csehszlovákiai magyar nemzetszoport jogos és vitathatatlan érdekei képviseltessenek. E kívánságunkról egyidejűleg értesítettük a magyar kormány kiküldöttjeit is.

A pozsonyi rádió idő előtt bejelentette a szakítást és a szlovák hadsereg fegyveres felkészültségéről szólott

Pozsonyból jelentik: A pozsonyi rádió csütörtök délután 5 órakor felhívást intézett a lakossághoz és a hadsereghez, kijelentve, hogy a komáromi tárgyalások során a békés megoldás zsákutáca jutott és hangoztatta, hogy a magyarok ne essenek tévedésbe, mert a csehszlovák hadsereg teljes felkészültségben, készen áll. Vegyék tudomásul, hogy az egész hadsereg szilárdan áll a szlovák kormány mögött. A szlovák hadsereg lábhoz tett fegyverrel vár.

A magyar rádió válasza erre a szózatra és rámutatott arra, hogy a pozsonyi rádió délután 5 órakor intézte a felhívást a lakossághoz, amikor 6 órára volt kitűzve a komáromi tárgyalás további folytatása. Tehát úgy látszik, hogy délután 5 órakor a cseh kormány már

tudta, hogy néhány órával később lehetlenné lesz a magyar kormány számára a megegyezésre irányuló tárgyalásokat. Magyarország a maga megdönthetetlen igazába vetett hittel, ezeréves múltjához méltó nyugalommal és mértéktartással most sem akar egyebet, mint örendelkezési jogot a felvidéki öslakosság számára és a magyarlakta területek népének hazaengedését az őshazába. A felvidéki magyaroknak éppen olyan joguk van egyházában élni magyar fajtestvéreikkel, mint a szudétánemeknek, lengyeleknek és a többi szabad nemzet fiainak. A magyar rádió végül fegyelemre, kitartásra és egységre hívta fel az ország lakosságát.

A magyar minisztertanács éjszakai ülése elhatározta a katonai biztonsági intézkedések fokozását

Budapestről jelentik: Péntekre virradó éjszaka fél 12 órakor a magyar kormány minisztertanácsra ült össze a Komáromból hazakerült Kánya és Teleki részvételével. A minisztertanács az ország katonai biztonságát fokozó további intézkedéseket határozott el a kormány.

Részletek a különböző cseh ellenjavaslatokról

Budapestről jelentik: A félhivatalos Budapesti Hírlap részleteket közöl a komáromi tárgyalások előzményeiről és lefolyásáról.

Eszerint sok huzavona után indult meg október 9-én a komáromi tárgyalás és ezt megelőzően a cseh kormány több ízben kifejezésre juttatta, hogy Csehszlovákia újjáépítésénél nem akar az ország keretében tartani idegen nemzetiségeket, hanem hajlandó az azok által lakott területeket visszaadni. E területek meghatározásánál a húsz év előtti állapotokat kellett alapul venni, mert ezt alkalmazták a szudéta-német területekre is. Az elvi kérdések tisztázása ellenére a megindult tárgyalásokon igen erős harcba került **Ipolyág** és **Sátoralj** hely cseh részének jelképes átadása kérdése. Már ekkor kiderült, hogy a csehek a terület-átadás helyett első ellenjavaslatukban csak annyit ajánlottak föl, hogy hajlandók önkormányzatot adni a felvidéki magyaroknak. A magyar küldöttség megállapította, hogy az előzetes elvi megállapodáshoz képest ez az ajánlat nem komoly s tárgyalás alá sem vehető. Erre a csehszlovákok hajlandónak mutatkoztak a csallóközi szigeteket átadni, az attól északra fekvő magyar területeket azonban nem; Komáromon kívül pedig egyetlen várost sem, sőt Komáromot is szabadkikötőnek akarták nyilvánítani. A magyar küldöttség természetesen ezt a javaslatot sem fogadta el.

Csütörtökön a csehszlovák kormány hajlandó volt még egy kis területet átadására, amit a magyar delegáció elvitatlan szintén nem fogadhatott el. A magyar álláspont az volt, hogy néprajzi határok szerint kell az át-

adandó területeket megállapítani; ezzel szemben a cseh álláspont azt kívánta, hogy Szlo-

A tárgyalások megszakadása utáni hatás a magyar politikai körökben

Magyarázat a szlovák és ruszin küldöttek szerepléséről

A *Budapesti Értesítő* jelenti: Magyar politikai körökben a cseh részről a komáromi tárgyalások folyamán tanúsított huzavona után nem jött meglepetésszerűen a tárgyalások megszakadása. Kezdetből fogva furcsa volt a csehek részéről kiküldött delegáció összetétele. A küldöttség csupán állítólagos szlovákokból állott és az elgondolás az volt, hogy a magyar tárgyalók talán szívesebben és engedékenyebben hangulatban ülnek le a tárgyalóasztalhoz a szlovák tárgyalófelekkel, mert a viszony a magyar és a szlovák nép között jó s így jobban remélhetette a prágai kormány, hogy ránézve kedvező megegyezés jön létre.

Magyar részről tényleg örömmel is üdvözölték az első autonóm szlovák kormány létrejöttét, abban a reményben, hogy a két nép közötti jó viszony alapján ezzel a kormánnyal könnyebben lehet eredményre jutni. Ez a reménykedés nem vált valóra, mert az első független szlovák kormány a maga prágai helyzete erősítése végett vállalta azt a szerepet, hogy a magyar kívánalmakkal szemben teljesen elfogadhatatlan megoldási feltételeket terjesztett elő. Hasonlóan járt el a negyedik tárgyalási napon megjelent új ruszin kormány is, mely ugyanebből a célból igyekezett felállítani minél ridegebb feltételeit.

A további nehézségeket az okozta, hogy a szlovák és ruszin kormány közjogi helyzete Prágával szemben is tisztázatlan volt és a tárgyalások során nem lehetett megállapítani, hogy tulajdonképpen ez a két kormány illetékes-e területi engedmények megadására. A tárgyalások halogatására irányuló szándék kezdetből fogva szembeütközött mind a szlovák-

vákia számára stratégiai és közlekedéspolitikai szempontból kellenek a magyarlakta városi központok is. A magyar delegátusok erre megkérdezték: ez-e az utolsó szava a cseh küldöttségnek? — amire sem igenlő, sem nemleges választ nem kaptak. További javaslat nem érkezett és így a magyar küldöttség nem vállalta a további tárgyalások folytatását.

— A tárgyalások megszakadásának okát — folytatja a lapközlemény — elsősorban a tárgyaló csehszlovák delegáció összetétele alkotta. A szlovák tárgyaló kiküldötték nyilván azért, hogy a kormány belső helyzetét erősítsék, teljesen elfogadhatatlan feltételeket tártak a magyar delegátusok elé. Ugyanilyen célból igyekezett a negyedik tárgyalási napon megjelent ruszin kormány kiküldöttjei is követeléseiket egyre magasabbra srófolni. Másik ok a tárgyalások halogatására irányuló tendencia volt. A magyar kormány kénytelen volt megállapítani, hogy a tárgyalások felvételének módja, a felvetett ajánlatok, továbbá az a tény, hogy mozgósított állapotban lévő hadsereggel, tehát fenyegetésekkel akarták a csehek befolyásolni a tanácskozást, nem tette lehetővé a magyar kormány számára a tárgyalások folytatását. A magyar kormány azonnal a müncheni határozatok aláíró hatalmakhoz fordult és fenntartja magának a jogot, hogy az ország érdekeinek védelmére más, további intézkedéseket tegyen.

A svéd vöröskereszt nem vesz részt a Csehszlovákiáért indított segélymozgalomban

Stockholmból jelentik: A svéd vöröskereszt vezetősége elutasító választ adott arra a szocialista részről történő felszólításra, hogy vegyen részt a csehszlovákiai megsegítésre irányuló akcióban.

mind a ruszin kiküldötteknél, akik olyan érvekkel igyekeztek húzni az időt, hogy nem volt érkezésük a területi kérdés megtárgyalására; holott a vita során kitűnt, hogy a kérdésnek minden részletével tökéletesen tisztában vannak. Konkrét javaslatokat végül is csak csütörtökön reggel, az ötödik tárgyalási napon terjesztettek elő, de ez annyira elűtött a magyar állásponttól, hogy a tárgyalások további folytatásának többé nem volt oélja. A magyar javaslat a lakosság népi hovatarozásából indu ki, míg a szembenálló tárgyaló felek ellenjavaslataitak stratégiai, gazdasági és közlekedési elgondolásokra építették fel. Hogy a magyar kormánnyal szemben álló tárgyalófeleket milyen „békés” szándékok töltötték el, arra nézve semmi sem jellemzőbb, mint az, hogy csütörtök délután a pozsonyi rádió adása útján fegyveres fenyegetésekkel próbálták álláspontjukat alátámasztani. Ilyen körülmények között a magyar küldöttségre nézve nem maradt más hátra, mint a sikert egyáltalában nem ígérő tárgyalásokat befejezni és a kérdés igazságos eldöntését a müncheni jegyzőkönyvet aláíró nagyhatalmakra bízni.

Hiller, Mussolini, Chamberlain és Daladier tudvalevőleg szeptember 29-én, e négy államférfi müncheni találkozásánál, a következő nyilatkozatot írták alá:

— A négy hatalom kormányfői kijelentik, hogy a csehszlovákiai lengyel és magyar kisebbségek problémája, amennyiben 3 hónapon belül az érdekelte kormányok közötti megállapodás útján nem rendeződnek, a négy hatalom itt jelenlevő kormányfői további összejövetelük tárgya lesz.

Megjelent a repülőbélyegek használatának szabályozásáról szóló rendelet törvény

Bucuresti. Saját tud. A Monitorul Oficial október 13-iki számában megjelent a repülőbélyegek használatának új szabályozásáról szóló rendelet törvény, amely előírja, milyen repülőbélyegek alkalmazandók levelekre, kérvényekre, táviratokra, telefonbeszélgetéseknél, továbbá menetjegyekre, nyugtákra s más iratokra.

Megszűnt a hajóforgalom a délkinai tengerparton

Sanghaiből jelentik: **Kantoni jelentés szerint** Gyöngy folyót a hajózás számára elzárták, úgy hogy Kanton és Hongkong között be kellett szüntetni a hajóforgalmat. Csütörtökön japán bombázó rajok megtámadták a kínaiak felvonulási útjait.

Megvalósulás előtt az angol-olasz egyezség

Rómából jelentik: Lord Perth római angol nagykövet csütörtökön újabb londoni utasítás alapján meglátogatta Ciano olasz külügyminisztert, hogy az angol-olasz viszony kialakulásáról tanácskozzanak. A megbeszélés célja az volt, hogy kiküszöböljék azokat a még fennálló akadályokat, amelyek hátráltatják az angol-olasz egyezmény ratifikálását. Angol körök úgy tudják, hogy a tárgyalások kedvező mederben folytak.

Elhalasztották a királyi helytartók értekezletét

Temesvár. Saját tud. A Temes, Maros és Szamos helytartóságok királyi helytartóinak csütörtökre tervezett értekezletét egyelőre elhalasztották, mivel egyes helytartókat más fontos ügy foglalkoztatott. Marta Alexandru dr. temesi királyi helytartó ezért nem utazott Gyulafehérvárra, hanem folytatta hunyadmegyei ellenőrző körútját.

A három királyi helytartó egyébként havonta tart majd közös értekezleteket. Ezeken az értekezleteken közigazgatási kérdéseken kívül a spekulációs és árdrágítás leküzdésére szolgáló intézkedéseket és más fontos dolgot beszélnek meg majd.

Militeres Csehszlovákiának azokra a területekre, melyeken népszavazás lesz, angol nagykövetség vonulnak a rendeltetésükre. Ez a kép az angol légierő tisztviselőjéről készült.

Jávor Béla:

Urinő állást keres

Bucuresti, október hó.

Az apróhirdetések állástkereső rovatai nem tartoznak a vidám olvasmányok közé. Életsorsokba pillant be rajtuk keresztül az ember, amelyek hordozói a legmélysebb részvételt váltják ki az olvasóból. Megindító néha, mennyi tudományt, mennyi szolgálatot, mennyi ügyességet és odaadást ajánl fel az állástkereső s ezzel szemben milyen szerény igényeket támaszt. Megfigyeltem olykor, hogy ezek a hirdetések, amelyek az elképzelhető legelőnyösebb feltételeket, szolgáltatásokat kínálják a munkaadónak, napokon keresztül, kitartóan megjelennek a lapokban, aztán egy-két hét múlva ugyanazzal a szövegezéssel újból felbukkannak, folyton ismétlődő segélykiáltást sóhajtván, jajgatva, harsogva belé a nagyvilágba, anélkül, hogy — a jelek szerint — nagy kapkodás lenne az ajánlataik iránt.

Engem legjobban a háztartási munkát kereső „idősebb urilányok” és „középkorú uriaszonyok” munkajánlatai hatnak meg, amelyekkel sűrűn lehet találkozni a magyar lapok apróhirdetéseinek keskeny hasábjain. Elszegényedett középosztálybeli hölgyeket sejtetnek ezek az apróhirdetések, akik mellől kidőlt a kenyérkereső vagy akiknek családi körülményei másképp alakultak oly szerencsétlenül, hogy egyedül maradtak, két kezük munkájára utalva.

Mihez érthet egy ilyen középkorú uriaszony vagy egy ilyen, családi körben megidősdött urilány? Kézimunkához, háztartáshoz. Ahhoz a munkához, amit otthonában végzett.

A dolgban csak az a tragikus, hogy ez a szép és tiszteltreméltó munka, amely otthon glóriával övezi a dolgos háziasszony vagy a szorgalmas házikisasszony fejét, — egy bizonyára nem szerencsés társadalmi berendezkedés következtében, — *szolgáivá válik, mihelyt azt idegen fedél alatt végzi a nő.* Ez ellen olvas az ember szomorú, megható óvásokat az állástkeresés apróhirdetéseinek között. A *Családtagként* való befogadás ellenében sok esetben minden anyagi előnyről lemond a munkáját kínáló középosztálybeli művelt nő. Otthont keres, amit elvesztett s erre irányuló igyekezetében háttérbe szorul nála a kenyérgond, bármilyen retentő is a jövő aggodalma, bármilyen fenyegető rémekkel jelentkezik is. Az ilyen állástkereső gyakran kifejezetten bejelenti, hogy az otthonalálás az egyetlen feltétel nála: az elvégzendő munkában sem válogat. Ezek a legrokonszenvesebbek. S a legmegindítóbb bennük, hogy nem mindig eredményes az apróhirdetésük. Nem kell az embereknek idegen családtag. Szolga kell.

Nézzük, nézzük a kétségbeesés ez utolsó kiutkeresőit, ezeket a szegény, megható apróhirdetéseket. Van urinő, aki nem is otthont, csak éppen „jó bánásmódot” köt ki magának. Egy másik csak a legnehezebb munka elvégzéséhez kíván segítséget.

Az ember elmereng: Mennyi nélkülözés, mennyi töprengés, a megaláztatásnak mily súlyos és könnyes iskolája kellett hozzá, míg a „középkorú urinő” elhatározta magát ez apróhirdetés közzétételére.

Vannak aztán nehezebben megalkuvó természetek. Akik nem bírják feláldozni az uriaszony öntudatot. Ezek „mélto bánásmódot” kötnek ki s emellett az anyagi igényük is felfokozottabb. Olyan is akad, aki beleírja az apróhirdetésbe: „uriaszonyhoz méltó bánásmód...” Kétszeresen szánalomraméltó állástkeresők... Mert a kenyértelenség, az anyagi kiszolgáltatottság terhe mellett viselik nevelésük, eddigi környezetük súlyossá vált emlékeit, uraló voltuk koloncá lett hagyományait.

Az uriaszony helyzete és a háztartási munka mint kenyérkereseti foglalkozás között tárgony szakadékot természetesen nehéz egyszerűen eltüntetni. Ahhoz szükséges volna talán re-

vízió alá venni egyrészt az uri-mivolt meghatározását, különös figyelemmel arra, hogy új helyzetükben többé-kevésbé kiestünk azokból a kenyérkereseti foglalkozásokból, amelyekhez jobb időkben az uriság fogalmát kötöttük; másrészt pedig meg kellene változtatni a háztartási alkalmazottakról alkotott felfogásunkat, amely valóban nem időszerű leromlott anyagi helyzetű kisebbségiek számára, akik egyre ritkábban tudnak cselédet tartani, de viszont egyre sűrűbben és egyre magasabb társadalmi rétegek nőtagjait elfogó kényszerűséggel fanyarodnak reá, hogy háztartási alkalmazottaknak szegődjenek el.

Gyakran kapok leveleket ismerős vagy ismeretlen erdélyi hölgyektől, akik Bucuresztben keresnek elhelyezkedést, lehetőleg uri mivoltuk feláldozása nélkül. Különösen házvezető-rői állást keresnek, de olyan is van, aki társalkodónőnek vagy nevelőnőnek készül, noha előre érzi, hogy magyar nő nyelvi okokból nehezebben helyezkedhetik el ez utóbbi két minőségben. Megmarad tehát a házvezetőnői foglalkozás, amihez a magyar nő csakugyan elsőrangban ért, annyira, hogy ezen a téren némi keresletnek is örvend. A legelfogultabb román lapok is kénytelenek ilyen apróhirdetéseket közölni: „Magyar házvezetőnőt keresünk.”

Ezek a hozzám érkezett levelek nem lévén szorítva az apróhirdetések takarékosági korlátjai közé, a panasz széles áradásával, a helyzetfestés mély és erős színeivel tárják fel azokat a sorsokat, amelyeket csak sejtet az újságok állástkereső hirdetésrova. „El kellett válnom az uramtól”, — írja az egyik. „Özvegyen maradtam” — panaszkodik a másik. „Feloszlott a családom”, — sirja a harmadik. „Ki erre, ki arra szédelt s én itt állok egyedül.”

Mindegyikből egyformán ide lehet másolni ezeket a kitételeket: „Kitűnően értek a háztartáshoz, románul is elég jól tudok, szépen varrok, mindenféle kézimunkában jártas vagyok. Szívesen lennék házvezetőnő olyan uricsaládnál, ahol elég tapintatosak az emberek ahhoz, hogy ne érezzék velem, hogy alárendelt állásban vagyok.”

Az igényeknek azonban egész skálája hangzik ki e levelekből. S itt kénytelen vagyok kiábrándítani azokat, akik a bucuresti elhelyezkedés eldörögdőriől álmodoznak. Sajnos, itt se nagyon akadnak olyan családok, amelyek aggódva vigyáznának házvezetőnőjük uriaszonyi érzékenységére s emellett teljes ellátást és havi háromezer leit fizetnének neki. Ezer-nyolcszáz-kétezer lei a legtöbb, amit el lehet érni. De ezért aztán derekas munkát kívánnak meg. A legritkább esetben fordul elő, hogy a házvezetőnőt ne tekintsek szigorúan alkalmazottnak. S minthogy a nemtörődomségig menő uri bőkezűség a leggazdagabb bojárcsaládnál sem éppen háztartási vezérelv, a házvezetőnőnek meg kell barátkoznia a számonkérés bántó eljárásával, amelynek sok esetben a nyílt gya-músításhoz hasonló mellékíze van.

Ezt nem azok elkeserítésére írom, akik rákényszerültek erre a pályára, hanem azok elrettentése céljából, akik esetleg még meglévő kis létalapjukon nem állanak elég erős megtartó akarattal, elég okos előrelátással, mert itkon bíznak talán valami kellemes kenyérkereseti elhelyezkedés lehetőségében.

Ilyenek is vannak ugyanis. Örözm egy volt földbirtokosnő hónapokkal ezelőtt kapott levelét, amelyben az egykor előkelő erdélyi hölgy így indokolja ama elhatározását, hogy Bucuresztben házvezetőnői állást vállal:

„Miatán földbirtokom és utolsó pár száz-ezer leiem is elfogyott...”

...Hát kérem, ennek a kis földbirtoknak és ennek az utolsó pár százezer leinek nem szabad elfogytania. Hiú reményekkel senki se áltassa magát. Se a tudat alatt, se a tudat fölött.

Ügyvédnek lenni Angliában...

... ahol óriási fizetés biztosítja a bírák anyagi függetlenségét, két szakra oszlik az ügyvédi hivatás és az ősi ügyvédnegyedben sokszázéves hagyományok szerint élnek és tanulnak a jogászok

London, október hó.

Bár az angol ügyvédek anyagi helyzete általában is sokkal kedvezőbb, mint kontinentális kollégáiké, van közöttük egész sereg, aki a magasszínvonalú átlagból is messze kiemelkedik. Az ügyvédi rangsor élén álló K. C.-ék — Kings Councilok — királyi jogtanácsosok, évi ötezer fontnál (425.000 lei) alig keresnek kevesebbet.

Egyéb okok mellett ez magyarázza a fantasztikus magasságú bírói fizetéseket is. Gordon Hewart, Anglia Lord Chief Justice-ja, tehát legfelsőbb bírása jóval többet keres, mint a miniszterelnök, aki ötezer, míg ő nyolcezer fontot kap. A körülbelül kúriai bíró rangját betöltő „justice”-ok kivétel nélkül 6 millió leibe kerülnek az államnak, míg a vidéki járásbírák fizetése szerény 120.000 lei — évenként.

Az angolok úgy gondolkodnak, hogy csak a polgári arányokat messze felülmúló fizetés biztosítja a bírák teljes anyagi függetlenségét. Emellett gyakorlatiasabb szempontok is szerepet játszanak a bírói fizetések megállapításánál. A kiváló ügyvédek, akik az állam érdekében lemondanak busás jövedelmeikről, amennyire lehetséges kárpótolni kell veszteségeikért. Angliában tudniillik nincsen „bírói pálya”. Az állam bírái az ügyvédi kar elitjéből kerülnek ki.

A barrister és a solicitor

Különös? Vannak ennél még sokkal különösebb dolgok az angol jogászvilágban. Már maguk a nagy londoni ügyvéd-központok a kolostorszerű „Inn”-ek is annyi titokzatos hagyományt, töretlenül őrzött ősi szokást rejtnek magukban, hogy a külföldi vendég szédülten kóvályog nagymúltú falaik között. Az „Inn”-ekben tanyáznak a barristerek és ügyvédjelöltnak nevezhető tanítványaik. Csak hogy mindenképp el kell tudni azt is, hogy az ügyvédi foglalkozást Anglia nem is ismeri. A „barrister”-ek gentleman hagyományokon nevelkedő kasztja csak a solicitorokkal együtt tölti be az ügyvéd szerepét. A nagyközönség jogi tanácsadója, de egyúttal vagyonkezelője, üzletközvetítője, adóügyi szakértője a kereskedelmi szellemben kiképzett solicitor. Ettől nem követelnek meg főiskolai végzettséget, hanem szaktudását éppúgy szerzi meg, mint más tisztes iparos-inaskodással, segítségével egy mesternél, vagyis solicitori irodában. Ezek a praktikus jogászok érintkeznek közvetlenül a felekkel, ők készítik elő a peranyagot, viszont a bíróság előtt nem jelenhetnek meg. Erre egyesegyedül a barrister hivatott. Viszont a fél képviselést a barrister csak egy solicitori irodától veheti át. Ez talán bizonyos korlátozásnak tűnik, de ennek ellenében az állam barristereit egész sereg előjoggal ruházza fel. Ők nemcsak a magánfelek, hanem az állam ügyvédjei is. Angliában nincs ügyész. A vád képviselést éppúgy a barristerek látják el, mint a védelmet. A közvádoló és a védő teljesen egyenrangú fél a bíróság előtt és gyakran előfordul, hogy a ma vádlóként szereplő K. C. holnap védőként jelenik meg az esküdtek előtt. Emellett, mint már említettem, a bírákat is az ügyvédi karból választják.

A solicitorok szabad foglalkozásuknak megfelelőleg szét vannak szórva a városban, viszont a barristerek kötött formák, céhszerűen zárt keretek között négy központba csoportosulnak. Nagyon merész hasonlat volna a négy londoni Innt az Inner-Templet, a Middle-Templet, a Lincolns-Innt és a Grys Innt egy-egy ügyvéd-

kamarával egybevetni. Részben tényleg a kamarát is pótolják, de szervezetük, feladatuk, célkitűzésük számtalan vonatkozásban eltér a kamarai intézmény alapjaitól.

Az ősi ügyvédnegyed

A négy londoni Inn között nincs semmiféle rangkülönbség, de a legtipikusabb, a legődönösebb, a legmeglepőbb a Temple nyolcszázéves tendős telepe a város kellő közepén. E csodálatos ügyvédnegyed kapuja a mindig robajos, mindig eleven Flet-streetből a Brit-Világbirodalom sajtóközpontjának nevezetes utcájából önmagába zárt méltóságteljes magányba vezet a barristerek, ősi szállásához, mely zord különállásban a világváros szívében olyan egységes független organizmust alkot, mint akár Athos kolostorai a görög hegyek megközelíthetetlen ormáin. A templomosok nemesi lovagrendje választotta magának ezt a hajlékot nyolc évszázad előtt és a patinás házak útvesztőjéből ma is kiemelkedik még a templáriusok régi temploma. Amikor papák és királyok megelégelték a lovagok hatalmi túltengését és féktelen vagyonharcolását, feloszlatták a rendet s

Gyertyafényes bankettek

Csak az folytathat angol földön barristeri gyakorlatot, akit valamelyik londoni Inn befogad tagjai közé. Elvileg a barristerektől sem követelnek meg főiskolai végzettséget, az ünnepélyes felavatás hagyományos előfeltétele csupán kielégítő jogi tudás és a gentleman-fogalmaknak megfelelő társadalmi és erkölcsi feddhetetlenség. Mostanában a gyakorlat mégis az, hogy kizárólag egyetlen járt fiatal jogászként vesznek fel a barristerek maguk közé. Az Inn minden egyes tagja, legyen előjáró „Bencher”, vagy kész ügyvéd, azaz barrister vagy akár csak jelölt, alá van vetve a jogász-céh szigorú törvényeinek. A kari szellemet a kötelező társadalmi együttlétek formájában is ápolják. Évente többször összejönnek az egyes Innek tagjai gyertyafényes ünnepélyes bankettekbe abban a nemes faburkolatú nagyteremben, ahol még a templomos lovagok szelleme kísért. Hierarchikus tagozottságban foglalnak helyet a nehéz tölgyfaasztalok mellett az Inn tagjai. Az elnökség hosszú asztalának olyan történelmi múltja van, mint az egész hangulatnak a Temple-Hall középkorias környezetében. A spanyol Armada felett diadalmaskodó Sir Francis Drake admirális hajójából készült a méltóságteljes ódon bútordarab, melyre lebamulnak hajdani királyok Van Dyck kezétől remekelt képei. A kar szeniorjai számára ugyancsak díszhelyet tartanak fenn, ahonnan kényelmesen szemügyre vehetik utódjaikat, a nemes barristeri mesterség ifjú jelöltjeit. Három évig tanul, képezi magát a jog jövődö mestere, míg középkorias ceremóniák között az Inn bencherei a korláthoz, vagyis a „bar”-hoz szólítják és felavatják a barristeri rend tagjai közé.

Hatszor egy esztendőben gyűlnek össze a mesterek és a tanítványok szertartásos díszében mellett a Temple nagy termében, mivel hogy jelképesen a kiképzés még megőrzi az egykori társadalmi formákat. Ebédutáni beszélgetések keretében oktatták ki a múlt tapasztalt jogászaikat a kezdőket a jurisprudentia bonyolult gyakorlatára és ma, mikor az együttlét már csak pusztán formalitás jellegével bír, a részvétel éppoly törvény és parancs, mint volt évszázadok előtt. Most persze már a Temple Inn páratlan

büszke telepükből királyi tulajdon lett. A jogtudósok lassan kifejlődő céhe jobban értett ahhoz, hogy megnyerje az uralkodók kegyét és a 15. századtól kezdve már az ügyvéd „Guild” bérlé a Temple-negyedet. Később azután értették a módját a jogász urak annak, hogy a bérletet átmódosítsák nagy ravaszul örökös tulajdonná. Ma az Inner-Temple és a Middle-Temple változatlanul a barristerek szervezetének tulajdona.

Az aktív tevékenységet kifejtő barristerek mindmennyien az Innekben húzódnak meg. Irodáik szürkék, kopottak, igénytelenségük egy kezdő magyar ügyvédet megdöbbenene. Hatan-nyolcan osztnak fel egy-egy emeletet maguk között. Világhírű jogászok megelégszenek egy porlepett szobával. Ezzel szemben kari büszkeségük határtalan. Nemesak hogy minden reklám tilos, de még a hivatás feltüntetése is megengedhetetlen hivalkodásnak számít. Az egymáshoz simuló viharverte házak kapujában — néhány újabb keletű viktoriánus épület bántóan kéri a történelmi környezetből — száz és száz hajszálnyira egyformán pingált név sorakozik egymás mellé. És közöttük milyen nevek. Reading márkai ügyvédi prakszistát most fia folytatja a változatlan cégtábla mögött. Lord Sankey éppúgy megosztja irodáját névtelen társaival, mint utódja Anglia Lord High Chancellori gyapjúszájkján Viscount Hailsham, aki mint a Lordok Házának elnöke, a legmagasabb bírói méltóságot is betölti évi tízezer font fizetésért. Itt van egyszerű irodaszobája az Attorney-Generalnak, Anglia tulajdonképpeni igazságügyminiszterének és épp Sir Donald Somervell mellett egy másik szobában dolgozik egy fiatal magyar ügyvéd, dr. Gombos László, London egyetlen magyar barristere, szívélyes vezető az Innek labirintusában.

tökéletességy könyvtára és a négy Innben váltakozva rendezett tanfolyamok pótolják az ebédelőtermi beszélgetések oktató tartalmát. A keret és a ceremónia azonban a nagy Erzsébet királyné korszaka óta alig változott. Modernebb színt kölcsönöz a kari összejöveteleknek két új elem részvétele. Belekapcsolódtak az Innek szervezetébe az ügyvédkisasszonyok és a színes jogászok, bússzemű hinduk, vastagajkú négerok, sárgabőrű szingaporeiek.

A tudás forrását nem zárják el előlük, de mégis csak kívül maradnak... Az Innbe való felvételért minden kandidátus egyszer és mindenkorra hater pengő illetéket fizet, de többé nem kell a gazdag rend fenntartásához szükséges díjjal hozzájárulnia. Viszont az két előkelőség, akit a megtiszteltetés ér, hogy az Inn lektorává választják, a hivataloskodás évében egy pezsgős közebed fizetésére köteles és két tudományos felolvasással tesz eleget lektori feladatának. Ennek ellenében címere odakerül a többi sokszáz és ezer közé, négy évszázad lektorainak nevei mellé. Az elnöki szék felett a vöröshajú Erzsébet királyné képe emelkedik ki az egyforma címerek erdejéből. Anglia Erzsébet a barristeri rend nagy pártfogója volt és nem egyszer táncolt maga is a jogászság akkoriban még zajosabb multságain. Talán akkor is ott volt, amikor egy Shakespeare nevű komédiás kedveskedett darabjai előadásával a nagyteremben összegyűlt törvénytudóknak...

A Temple Inn sétára csábító ápolt rétjei, zöldgyepes tenispályák ölelik körül a komor ügyvédházak Themseig húzódo sorát. A zegzugos sikátorokban kopott könyvesboltok kincsei között vájkálnak öreg és ifjú juristák. Egy aprócska bolt porlepte kirakata mögöl a rangoknak megfelelő parókák hirdetik a templei „Wigmaker” őseitől öröklött művészetét. Ezek a mesterien egybefűzött hajfonatok évszázadok óta ifjú angol jogászok vágyálmai, mihelyt magukra illeszthetik rendjük parókáját, megjelenhetnek a törvény korláta előtt, kiemelkednek polgártársaik sorából és nyitva áll előttük az út a Brit Birodalom legmagasabb, legjövendősebb hivatalai felé.

HIREK

Nagyvárad, II. Károly király-út 5. sz.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Szefföldön: Egész évre 900 félévre 450
negyedévre 225, egy hónapra 75 fel.
Magyarországon: Egész évre 50 P, félévre 25 P, negyedévre 15 P
Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepeken 24 fillér.
Postatakarékpénztári csekk számlánk száma: 80.037
Telefon: 12-27.

Kolozsvári szerkesztő: **dr Sulyok István.**
Kéziratokat nem örvünk meg és nem adunk vissza.

Időjárás

A bucaresti időjárásutató intézet jelentése szerint a várható időjárás: Délután és éjjel eszkon kevés eső, szombaton kevesebb felhő. Melegebb idő, reggel sokfelé köd.

A KIRÁLY SZÜLETÉSNAPIJÁN — TEKINTETTEL AZ UDVARI GYÁSZRA, — MINDEN ÜNNEPSÉG ELMARAD. Bucaresti. Saját tud. az udvari marsalli hivatal közli, hogy a király elrendelte, hogy az udvari gyászra való tekintettel születése napján, október 16-án minden ünnepség elmarad. E napon csupán intim ebéd lesz Sinaián, amelyen csak a királyi család tagjai és a miniszterelnök vesznek részt.

Hanzu tábornok királyi helytartó, Hodor vezértitkár és Gherman vezérfelügyelő társaságában érkezik Nagyváradra. Saját tud. Csütörtökön délelőtt hivatalos értesítést kapott a városháza, amely közli, hogy Hanzu Alexandru, a Szamos tartomány királyi helytartója szombaton reggel Hodor Victor tartományi vezértitkár és Gherman Joe közigazgatási vezérfelügyelő társaságában érkezik a városba. Hanzu Alexandru tábornok, királyi helytartó az ünnepélyes fogadtatás és a polgármesteri beiktatás lezajlása után Popovici Nicolae görögkeleti püspök eheden látja vendégül. Szombaton délután a királyi helytartó megheszéléseket folytat és fogadja többek között a nemrég elbocsátott kisebbségi városi tisztviselők küldöttségét is, akik emlékiratot nyújtanak át neki.

SZIGORU RENDELET A VASÁRNAPI MUNKASZÜNET ELLENŐRZÉSÉRŐL. Bucarestből jelentik: A munkaügyi minisztériumot többször értesítették arról, hogy a vasárnapi munkaszünetet számos, főképp vidéki városokban nem tartják tiszteletben. A minisztérium ezért ismételt felhívta ellenőrző szerveinek figyelmét a munkaszünetről szóló törvénnyel szemben elkövetett visszaélésekre és utasította azokat a törvény végrehajtásának szigorú ellenőrzésére. A munkaügyi minisztérium rendelete kötelezi alantos hatósági ellenőreit, hogy minden esetet minden esetben, amikor a közigazgatási szervek az ellenőrzéshez nem nyújtanak segédkeztetést, jelentse azt a minisztériumnak, hogy a munkaügyi minisztérium az ügyben a belügyminisztériumban eljárasson.

Újabb CFR kedvezmény. Bucarestből jelentik: A CFR vezérigazgatósága rendeletet adott ki, amelynek értelmében a mezőgazdasági munkások, iparosok, polgári tűzoltók és tutajosok az összes vonalon harmadosztályon 50 százalékos kedvezményt utazhatnak, amennyiben ötös csoportban teszik meg az utat.

KÖTELEZŐ AZ ÉPÍTKEZÉSEKNÉL A LÉGVÉDELMI FEDEZÉK. Bucarestből jelentik: A főváros vezetése intézkedett, hogy az építészeti hivatal szentesse be mindazon épülőfélben lévő házak további munkálatait, melyeknél nem alkalmazták a légvédelmi biztonsági intézkedéseket.

Fattinger—Solymoss O. S. B.:

Tanítt az élet

Rendszeres, modern, az élethől vett eseményekből összeállított kitűnő példatár. Fattinger hitoktató nagyszerű példatára I. és II. kötetének legkitűnőbb példái állították össze Solymoss bencés tanár hatalmas 300 oldalnál terjedelmesebb kötetét. Egyházi szónokok, hitoktatók számára elsőrendű segédanyag. Ara kartonkötésben 244 lei

A NAGYVÁRADI OLTÁREGYLET ELNÖKSÉGE értesíti munkatársait, hogy október 19-én, szerdán d. u. 3—6-ig megkezdik munkatársait a szociális testvérek otthonában. Str. Crisan 2.

Harc a törvényhatósági jelleg visszaadásáért. Szatmárról jelentik: Hanzu Alexandru tábornok királyi helytartó kedvező véleményezéssel küldte Bucarestbe Moys Victor polgármester kérelmét, amelyben a város törvényhatósági jellegének elismeréséért folyamodott. Ezek után Szatmár város vezetősége és lakossága reményt fűz ahhoz, hogy a város törvényhatósági jellegét az illetékes hatóságok ismét elismerik.

A HOLLAND KIRÁLYNŐ ELISMERÉSÉT FEJEZTE KI EGY BÁNSÁGI ZENESZERZŐ. Temesvár Saját tud. Vilma holland királynő uralkodásának negyven éves jubileuma alkalmával Baldassics Sándor Temesvárott élő nyugalmazott katonakapitány egy, hegedűre és zongorakíséretre hangszerelt „jubileumi lenyegelt” szerzett s ezt a zenei művet a holland követség beleegyezésével a jubiláló királynőnek ajánlotta fel. A királynő most magántitkárja útján köszönetét és elismerését fejezte ki Baldassics karmesternek. A zenedarab rövidesen megjelenik nyomtatásban.

RÖGTÖNITÉLŐ — KIHÁGÁSI BÍRÓSÁG LÉTESÜLT A FŐVÁROSBAN. Bucaresti. Saját tud. A bucaresti rendőrprefektúrán január elsejével rendőrbíróság létesül, ahol hivatalos bírák éjjel-nappal egyfolytában fogják itélkezni utcai kihágások ügyében. Így forgalmi kihágások, cselédtörvényben foglat kihágások, részegség, csendháborítás, utcai verekedések, köztisztaság elleni kihágások, botrányokozások ügyében, stb. azonnal fog itélkezni ez a bíróság.

A dohánytőzsdékben lévő égőket — le kell pecsételni. Temesvár. Saját tud. A Kereskedők Egyesülete felhívta a dohánytőzsdések figyelmét a monopól-vezérigazgatóságnak a hivatalos lapban most megjelent rendeletére, amelynek értelmében tilos a dohánytőzsdékben égőt tartani, ha az nincs az öngyújtóhoz hasonlóan a monopóliumhatóság által lepecsételve. A rendelet ellen vétőket súlyosan megbírságozzák. Azok a dohánytőzsdések, akik az égőkészülék lepecsételését kivanják a monopóliumhivatalnak — lepecsételési díj címen — átalanlyt kötelesek fizetni.

TÖBB ÚJ KÖZÉPÜLET ÉPÍTÉSÉT VETETTE TERVEBE A KORMÁNY. Bucaresti. Saját tudósítónktól. A kormány a középületek egész sorának építését vette tervebe Bucarestben, ahol tudvalevőleg több minisztérium és számos hatóság még ma is bérelt helyiségben működik. A munkaügyi minisztérium törvénytervezetet készített, amely 28 millió lej segélyt nyújt az egészségügyi és társadalomvédelmi minisztériumnak, saját helyiség építése céljából.

Dr Fehér Márton temetése. Nagyvárad. Saját tud. Csütörtökön délután nagy részvét mellett ment végbe dr. Fehér Mártonnak, a volt Magyar Párt vezetőségi tagjának temetése. A végzettségadás, amelyen valláskülönbség nélkül a város egész társadalma, köztük a volt Magyar Párt régi vezérkara dr. Inezedy-Joksmann Ödönnel az élén megjelent, a zsidóliceum udvarán folyt le. A koporsó felett dr. Konrád Béla és dr. Kabos Béla mondott búcsubeszédet a nyugszertart. hitközség és annak intézményei nevében. A temetőben dr. Soós István a magyar társadalom, dr. Tabéry Géza pedig a népkisebbségi újságírók nevében búcsuzott a halottól. Dr. Fehér Mártont ezután a Rulikovszky-temetőben lévő díszsírhelyen helyezték örök nyugalomra.

TÖMEGES HÁZKUTATÁSOK SZÓFIÁBAN. Szófiából jelentik: A rendőrség és katonaság osztagai csütörtökön több helyen házkutatást tartottak Szófiában. Zavaró incidens nem történt. A házkutatások este 6 órakor értek véget és amíg tartottak, az utcákon a forgalom szünetelt. Sok egyénet letartóztattak.

Letartóztatták Lobontiu volt szatmári főfoglár. Szatmárról jelentik: A kolozsvári hadbíróseg elővezetési parancsot adott ki Lobontiu Joan, a szatmári fogház felfüggesztett főfoglárja ellen, akit rabszöktetés, életveszélyes fenyegetés és hivatalos hatalommal való visszaéléssel vádolnak. Kihallgatása után a hadbíróseg elrendelte ellene a vizsgálati fogságot. Lobontiu október 18-án Nagyváradra kísérik, miután itt lesz annak a fogházi panamapernek főtárgyalása, amelyben, mint vádlott, a főfoglár is szerepel.

Istentagadó gyűlés Londonban

Londonban nemrég, egy nemzetközi istentelen kongresszust előkészítő gyűlést tartottak. A gyűlést zárt ajtók mögött tartották és így csak kevés határozatot sikerült megtudni, de ez a kevés is elegendő arra, hogy bevilágítsa az istentelen mozgalom nagy akciójába. A kongresszust szervező bizottsága elég vakmerő volt a kongresszus megnyitása előtt egy nyilatkozatot kiadni, amely szerint „a kongresszusnak valláselleni” irányzata nem lesz! (Sic!) Elsőnek Henri Lorulot francia szerző beszélt, aki arról írt, hogy könyvet írt „Jézus komikus életéről”. Előadásának tárgya és címe: „A vatikáni pápának fenyegetései”. Az orosz istentelennek nevében Gubelmann Jaroslavsky beszélt, aki felszólította az istentagadó proletárokat, hogy az „intellektuális Krisztus-hívőkkel” az együttműködést felvegyék. (A vörösek kényújtása.)

A kongresszus elnöke, a belga istentagadó dr. Tervagne beszédében külön üdvözölte a vöröspanyol delegációt. Ezeket a vörös spanyol papgyilkosokat „az egész világ szabadsegítségeseinek” nevezte. Azt állította, hogy az egész világban nincsenek jobb istentagadók a vörös spanyoloknál! (Elhisszük, hiszen a két éve tartó polgárháborúban bebizonyították, hogy milyen hősei az istentagadásnak)

Az angol „The Freethinker”, a szabadgondolkodók lapja egy himnuszot közölt a kongresszus megnyitása alkalmával és abban Freud, Marx és Darwin „szabadgondolkodókat” és istentagadókat dicsőít, akiknek megjelenése óta Krisztusra szükség nincsen!

Nagyon jellemző azonban, hogy a londoni istentagadó gyűlés Heriot, Edouard, volt francia miniszterelnök, tiszteletbeli elnöksége alatt folyt le!

KEDDEN ÉS PÉNTEKEN DÉLELŐTT FOGAD CHIRILA POLGÁRMESTER. Nagyvárad. Saját tud. Chirila Augustin polgármester a városháza rendes ügymenetének érdekében felkéri a város lakosságát, hogy ügyesbajos dolgaikban csak a kijelölt napokon: kedden és pénteken délelőtt 11—1-ig keressék fel.

Letartóztatták Berov mérnököt, aki az államot 28 millióval megkárosította. Bucaresti. Saját tud. Beszámoltunk Berov állami ügyvéd panamájáról, aki — mint ismeretes — egy okirályságbeli kizsájtítási per kapcsán elmulasztotta megfellebbezni az első bíróság ítéletét s ezzel az államot 28 millió lej erejéig megkárosította. Ez az ügy széles hullámokat vert és az ifjovi törvényszék egyik vizsgálóbírója csütörtökön a földművelésügyi minisztérium több vezető tisztviselőjét, így a számvédelmi és a kizsájtítási osztály vezetőjét is kihallgatta. Az ügybe több tisztviselő bele van keveredve, akiknél a szerdai nap folyamán házkutatást tartottak. Berov ellen annyit terhelő bizonyíték van, hogy ezek alapján letartóztatták és Vacarestbe kísérték. Egyúttal az igazságügyminiszter felfüggesztette állását.

EGY DÉLAFRIKAI VÁROSKA PUSZTULÁSA. Fokvárosból jelentik: Harrismith kerület (Orange szabadállam) keleti részét pusztító orkán sepepte végig. Mooihoek városában kö kövön nem maradt. Az egyik közeli birtokon a vihar olyan irtózatos erővel nyomta a juhot a drótkerítéshez, hogy mind elpusztultak.

S. T. Vulturii-Sasok Turista egyesülete élénk munkával készül a szombaton, október 15-én este tartandó táncestélyére, amelynek tiszta jövedelmét a „Sasok” által építendő menedékház javára fordítják. A műsor egyik száma Erdélyi Ferenc egyesületi elnök, 260 vetített képpel kísért utleírása lesz, amely a Sasok által rendezett idejű „nagyturné” eleveníti majd meg a közönség előtt. Bemutatásra kerül még egy turista tábor s ez alkalommal szerepelnek először Nagyváradon a „Sasok” szalontai szájharmonikásai. Műsor után tánc következik. — Jegyek elővételben Mocsary János íróképeknél, Gyenge István ékezerésznél, valamint a rendezőkknél kaphatók. A műsor pontosan 10 órakor kezdődik.

Zürichi zárlat. Párizs 11.69, London 20.90 fél, Newyork 441.87, Brüsszel 74.70, Milánó 23.30, Amsterdam 240.40, Berlin 177.25, Szófia 540, Prága 15.12 fél, Varsó 83, Belgrád 10, Bucaresti 325.

Most, amikor Csehszlovákia válsága az egész világ szemeláttára játszódik le, valószínű szenzáció erejével hat

MARJAY FRIGYES

SEDANTOL PRAGAIG ...

című páratlanul izgalmas könyve.
Ara gyönyörű egész vászonkötésben 310 lei.
Megrendelhető kiadóhivatalunk útján.

Színes pósta

RENDŐRÖK ÉHSÉGSZTRÁJKJA

Bombayból jelentik: Cawnpore indiai város rendőrségének összes tagjai éhségsztrájkot tartanak egy rendőrtársuk iránti rokonszenvének ellen, aki ellen bűnvádi eljárás van folyamatban. A hatóságok azzal felelték a rendőr-bőjtre, hogy feloszlatták a rendőrszövetséget, amely az éhségsztrájkot elhatározta.

LÉGVÉDELEM A RADIÓNAL

Londonból jelentik: Az angol rádió londoni palotájában befejezték a négy hónapig tartó légvédelmi munkálatokat. Az alagsort teljesen önálló tűz-, bomba- és gázmentes rádió-leadó központtá alakították át, amelynek stúdióit mélyen a föld gyomrában futó kábelek kötik össze a távoli leadó készülékekkel. A nagy hangversenytartam gázmentes fedezékké alakítható át. A villamos áramfejlesztő gépeket bombamentes pincében helyezték el. A rádiópalota vízellátását külső artézi forrás biztosítja.

A JAPÁN CSODAFUTÓ A KINAI FRONTRA INDUL

Tokióból jelentik: Kohei Murakosa, a japán csodafutó, aki a berlini olimpiai versenyeken vonta magára a sportvilág figyelmét nagyszerű teljesítményével, katonai szolgálatra vonult be és nemsokára a kínai harctérre indul ezredével.

ITT A GUMIABLAKI

Londonból jelentik: A tedingtoni angol nemzeti fizikai laboratóriumban sikerült chloringázsal kezelt gumiból olyan átlátszó lapokat előállítani, amelyeket üveg helyett ablaktábláknak lehet használni. A gumiablakokat legközelebb bizonyos gyári üzemekben próbálják ki gyakorlatilag.

ÖSSZEOMLOTT ÉS ELSÜLLYEDT A DIENTE BLANCA-HEGY

Newyorkból jelentik: A Honduras állambeli Fonseca-öböl környékén borzalmas földalatti dűbörgés és földlökések ejtették páni rémületbe a lakosságot. A dűbörgés megszüntével az öblöt uráló Diente Blanca (Fehér fog) hegy ingadozni kezdett, majd lassan összeomlott és elsüllyedt, miközben a körülötte támadt repedésekből kénköves füst és lángok törtek elő. A Fonseca-öböl két tűzhányó szegélyezi, egymástól 30 kilométernyire.

SIVATAGI VÁNDORISKOLÁK

Londonból jelentik: Irak kormánya sivatagi vándoriskolákat szervezett a nomád beduinok civilizálására. Rutbah körül, ahol több ezer kóbor beduin táborozik, a vándor sivatagiskolák felütötték fekete sátraikat és a teljes képesítésű néptanítók nappal a beduin gyermekeket, este pedig az önművelődésre vágyakozó felnőttek nomádokat tanítják. A tantárgyak: arab és angol nyelv, írás-olvasás és számtan.

A FÉNY MELLETT ILLATOT IS TERJESZT A VILLANYLÁMPA

Newyorkból jelentik: James B. Clyne csikói tudós olyan villanylámpát készített, amely nemcsak fényt, hanem tetszés szerinti illatot is terjeszt. A villanygőz üvegburkolatát vékony anyaggal vagy alabástromréteggel vonják be, amely az illatszert felszívja és a lámpa felgyújtása után keletkező hő elpárologtatja.

HATVANEGYMILLIÓ BIKIKLI FUT A VILÁGON

Londonból jelentik: Az angol kerékpárgyárosok szövetségének kimutatása szerint a világon jelenleg 61.000.000 kerékpár fut. A kerékpáros nemzetek közt első helyen áll Németország 15.000.000 kerékpárral, második Anglia 10.000.000, harmadik Franciaország 7.500.000, negyedik Japán 6.000.000 kerékpárral. A kerékpár-kivitel terén Anglia vezet évi 831.000 kerékpárral. A világ legnagyobb kerékpárgyárát a Raleigh-vállalat alapította nemrég az angiai Nottinghamban. Az óriás-gyártelep termelési képessége évi félmillió kerékpár, amit 10.000 úgynök ad el száznál több országban.

Megállapítják az adózás jövedelmezőségi középszámát

Bucurestiből jelentik: A központi pénzügyi bizottság szerdán ül össze, hogy szakmánként megállapítsák azt a koeficiens, amely a vállalatok jövedelmezőségét valószínűsíti. Ezt az osztó koeficiens a forgalom nagyságából vezetik le. Már az elmúlt évben is megállapították a folyó pénzügyi évre az ipari és kereskedelmi szakmák középarányosát, de az alkalmazást nem nyert, mert adókiivetés helyett a múltévi adót reportálták 20 százalékos emeléssel. A jövedelmezőségi középszám csak ott nyer alkalmazást, ahol az adófizető nem vezet könyveket, noha arra kötelezve van, vagy a könyveket hitelt nem érdemlő módon vezeti,

vagy azokat elrejt. A koeficiens (középszám) megállapításánál a központi pénzügyi bizottság úgy jár el, hogy tíz, de szükség esetén még több vállalat rentabilitását összehasonlítja.

Még nincsen eldöntve, hogy az 1939. április 1-én kezdődő pénzügyi évre az adókiivetés ismét reportálással, vagy tényleges adókiivetéssel történne-e. Az idei módszer a pénzügyi igazgatás szempontjából nemcsak fiskális szempontból vált be, hanem sok munkától és kiadástól mentesítette az adminisztrációt és így valószínű, hogy a jövő költségvetési évre is az adó átírásának rendszerével él az állam.

SZÍNHÁZ

Ma van a kolozsvári társulat utolsó bemutatója Nagyváradon

Alfred Ghery világhírű vigjátéka: Hatodik emelet

Vasárnap este fejeződik be a kolozsvári Thália társulatának kilencnapos ciklusa. A Kék róka és Nincsenek véletlenek után ma este a ciklus utolsó bemutatójára kerül sor. Ez alkalommal Alfred Gherynek, a hírneves francia vigjátékirodák pazar vigjátéka, a Hatodik emelet szerepel a műsorban. A Hatodik emelet a kolozsvári társulat a múlt szezon végén mutatta be Kolozsváron és azóta lejátszották Brassóban és Temesváron is olyan sikerrel, amintőre ritkán akad példa.

Minden tekintetben elsőrendű előadás a Hatodik emelet. A társulat legkitűnőbb tagjai alkítják a főszerepeket, gondosan, minden apró részletre kiterjedően van rendezve, s emellett speciális díszletekben játszódnak le ez a briliáns vigjáték. Egy párizsi bérház hatodik emeletének teljes keresztmetszetét látjuk a színpadon, ahol rengeteg különböző típusú embert van alkalomunk megismerni, s akiknek egyútté tartozásából, egymáshoz való társadalmi viszonyából tevődik össze a 3 felvonásból és 8 képből álló Hatodik emelet.

Négy bucsuelőadásban kerül színre a Hatodik emelet, amelynek előadásai iránt olyan érdeklődés nyilvánul meg, hogy minden valószínűség szerint annak minden előadását teljesen teltház fogja végignézni.

— Vasárnap délután három órakor: Kék róka olcsó helyárrakkal. Herczeg Ferenc nagyszerű vigjátéka, a Kék róka szerepel vasárnap délután három órakor a színház műsorán, ezuttal is olcsó helyárrakkal.

Heti műsor:

Szombat délután 5 órakor: Hatodik emelet. (Alfred Ghery világhírű vigjátéka. Helgai Jenő fordításában. Az eredeti párizsi modell után készült díszlet egy párizsi bérház teljes hatodik emeletét ábrázolja.)

Szombat este 9 órakor: Hatodik emelet. Vasárnap délután 3 órakor: Kék róka. (Olcsó helyárrakkal.)

Vasárnap délután 6 órakor: Hatodik emelet. Vasárnap este 9 órakor: Hatodik emelet. (Bucsuelőadás.)

Felemelték a búza kiviteli jutalmát, leszállították a minimális árát

Bucurestiből jelentik: A kormány gazdasági bizottságának határozata folytán a gabonaértékesítési rendszerben a mai naptól kezdődően változások állanak be. A kiadott közlemény szerint a rendszernek simulnia kell a világpiacon árhoz és ahhoz a körülményhez, hogy az idén 30 százalékkal nagyobb mennyiségű búza van, mint az elmúlt esztendőben. Ezen körülmények figyelembevétele mellett tekintettel voltak arra, hogy a termelők a lehető legnagyobb jövedelmezőséget realizálhassák. Az intézkedések a következők:

a) Az exportprémiumot 12 ezer leiről 13 ezer leire emelték. Ezt a jutalmat fizetik a 77 kg-os búzánál, amely 3 százalékkal több idegen testet nem tartalmaz. A silányabb minőségű búzánál a kiviteli bizottság időnként határozza meg az adható jutalmat. A 13 ezer leies exportprémium egyelőre november 10-ig áll fenn.

b) A 80 kg-os és 2 százaléknál több idegen testet nem tartalmazó búza minimális ára 380 lei métermázsánként franco termelő vasútállomás.

A silányabb minőségű búza minimális ára 1 százalékkal esik minden kg fajsúlycsökkenésnél és további 1 százalékkal minden százalék idegenanyag-többletnél. A jobbminőségű búza minimális ára hasonló arányban növekszik

Felhívás a katonai előképzős ökhöz

A katonai előképzésről szóló törvény 2. szakasza alapján felhívjuk az 1920. évben született 1942-es korosztályú ifjakat, akik román állampolgárok fiai, hogy okvetlen jelenjenek meg az 1938 október 17., 18., 19., 24. és 25-én megtartandó orvosi vizsgálaton a vármegyeháza épület I. emeletének 34-es számú szobájában, a következő sorrendben:

1938 október 17-én az I. és II. rendőrségi körzetbe tartozó ifjak, október 18-án a III. és IV. rendőrségi körzetbe tartozó ifjak kötelesek jelentkezni délelőtt 8–11 óra között. Október 19-én délután 3–5 óra között azok az ifjak kötelesek jelentkezni, akik más helyen, más városban születettek, de most e város területén laknak.

Azok, akik nem tartózkodnak e város területén, valamelyik rokonuk által képviseltethetik magukat.

Október 24-én 8 és 12 óra között kötelesek azok az 1920. születésű ifjak jelentkezni, akik az előbbi napokon valami ok miatt nem jelentkezhetek. Ugyancsak október 24-én reggel 8 és 12 óra között kötelesek megjelenni azok az 1917., 1918., 1919. születésű ifjak, akik nem voltak még orvosi vizitén.

Október 25-én 8 és 12 óra között azok az ifjak kötelesek orvosi pót-vizitire állni, akik 1917., 1918. és 1919. évi születésűek s akiket fölmentettek, vagy az 1937 októberében tartott orvosi vizsgálaton egy évre elhalasztották premilitáris szolgálatukat. Ezek az ifjak kötelesek magukkal hozni fölmentésükről szóló irataikat.

Azok ellen, akik az orvosi vizsgálaton nem fognak megjelenni, a törvény szigorával fognak eljárni.

Nagyvárad város katonai előképzős felügyelője:
Stroiescu Spiridon kapitány

RADIO

VASÁRNAP, OKTÓBER 16.

București. 7.30 Ritmikus torna, rádióhíradó, 9.55 Istentisztelet közvetítése. 13.15 Híreknek adása. 13.25 A Motzoi-zenekar hangversenyének közvetítése. A hangverseny szünetében körülbelül 14.10 Hírek. 15.10 Vidám műsor közvetítése. 15.30 Mezőgazdasági szakelőadás. 19 Időszzerű anyagok. 19.17 Katonazenekar hangversenyének közvetítése. 20 Gramofonlemezek adása. 20.30 Bach: D-moll kettős verseny. 21 A hét hangjai. 21.15 A Rádió-zenekar hangversenyének közvetítése, Ciritziu tenorének közreműködésével, operarészletek. A hangverseny szünetében: Hírek. 22 Hírek. 23 Sporthíreknek adása. 23.15 Gramofonlemezek. Majd: Hírek közvetítése külföldre németül és franciául.

Budapest I. 10—10.40 Unitárius istentisztelet. Prédikál Barabás István. 9.45 Hírek. 11—11.55 Református istentisztelet. Prédikál: Ravasz László. 12—13.15 Egyházi ének és szentbeszéd a királyi udvari és várplébániatemplomból. A szentbeszédet Madarász István mondja. 13.20 Pontos időjelzés. 13.30 Operaházi zenekar. 14 Hírek. 15 Hanglemezek. 16 Gazdáknak. 16.45 Schumann: füzemoll szonáta, 11. mű. 17.30 „Falusi műemlékeink gondozása”. Felolvasás. 18 Énekszámok. 18.30 „Petőfi a Felvidéken”. Felolvasás. 19 A rádió szalonzenekara. 20.15 Hírek. 20.25 Hírek szlovák és ruszin nyelven. 20.40 Cimbalomszámok. 21 Sporteredmények. 21.10 „Vidám magyar borsföldrajz”. Hangképsorozat. 22.40 Hírek. 23.05 BSzKRT-zenekar. 23.30 Hírek. 24.10 Hírek angol és francia nyelven. 24.20 Cigányzene. 1.05 Hírek külföldre.

HÉTFŐ, OKTÓBER 17.

București. 7.30 Ritmikus torna, rádióhíradó, 13 Időjelzés, időjárás, kulturális hírek, sport, vizállandásjelentés. 13.10 Déli hangverseny közvetítése. Közben: Sporthíreknek adása. 13.40 Gramofonlemezek. 14.15 Hírek, időjárásjelentés, rádióhíradó. 19 Időszzerű anyag. 19.17 Gramofonlemezek. 19.40 Popescu V. énekel. 20 Felolvasás. 20.15 Kis rádiózenekar. 21.30 Meizner-vonósnyegyes. Zilcher: Szvit. 22 Hírek. 22.20 Volanescu Felicia énekel. Delibes: Szerenád. Auber: Fra Diavolo, ária. Bizet: Tarantella. Gounod: Mireille, keringő. 22.45 Vendéglői zene. Majd: Hírek közvetítése külföldre német és francia nyelveken. Utána: Közlemények.

Budapest I. 7.45 Torna. Utána: Gramofon. 8.20 Étrend. 11 Hírek. 11.20 és 11.45 Felolvasás. 12.10 Vizjelzőszolgálat. 13 Déli harangszó. 13.05 Balalajka-zene. 13.30 Hírek. 14.20 Pontos időjelzés. 14.30 Országos Postászenekar. 15.35 Hírek. 16 Árfolyamhírek. 17.15 Diákfélóra. 17.45 Pontos időjelzés. 18 Cigányzene. 19 „Semelweis Ignác”. Előadás. 19.30 Táncclemezek. 19.55 Hírek. 20.05 Hírek szlovák és ruszin nyelven. 20.20 Acuko Ito japán operaénekesnő dalokat énekel. 20.40 „Vadállatok közt a braziliai őserdőben”. Felolvasás. 21.10 Zenekari hangverseny. 22.35 Hírek. 23 Cigányzene. 23.30 Hírek német és olasz nyelven. 24 Hírek angol és francia nyelven. 24.10 Szalonötös. 1.05 Hírek külföldi magyarok számára.

KEDD, OKTÓBER 18.

București. 7.30 Ritmikus torna, rádióhíradó, reggeli hangverseny, háztartási, orvosi tanácsok. 13 Időjelzés, időjárás, kulturális hírek, sport, vizállandásjelentés. 13.10 Déli hangverseny közvetítése. 14.30 Gramofonlemezek. 15 Hírek. 16.45 Előadás. 19 Műszaki tanácsok. 19.17 Grieg, előadás lemezekkel. 20.15 Mandolin hangverseny. 20.40 Massini Dora énekel. 21 Előadás. 21.15 Rádiózenekar. Brahms: I. C-moll szimfónia. 22 Hírek. 22.20 A hangverseny folytatása. Beethoven: Egmont, nyitány. 22.55 Kávéházi zene. Majd: Hírek közvetítése külföldre német és francia nyelveken. Utána: Közlemények.

Budapest I. 7.45 Torna. Utána: Gramofon. 8.20 Étrend. 11 Hírek. 11.20 és 11.45 Felolvasás. 12.10 Vizjelzőszolgálat. 13 Déli harangszó. 13.05 A rádió szalonzenekara. 13.30 Hírek. 14.20 Pontos időjelzés. 14.30 Cigányzene. 15.35 Hírek. 16 Árfolyamhírek. 17.10 Asszonyok tanácsadója. 17.45 Pontos időjelzés. 18 Spohr: e-moll hegedűverseny. 18.30 „Sztalin tisztogatása a Szovjetunióban”. Előadás. 19 A 2. honvédegyezred zenekara. 20.05 Hírek. 20.15 Hírek szlovák és ruszin nyelven. 20.30 Hilja Saarne zongorázik a magyar-észti művészcsere keretében. 21 Verselek előadása. 21.30 Hanglemezek. 22.35 Hírek. 23 Cigányzene. 23.30 Hírek. 24 Hírek német és olasz nyelven. 24.10 Jazz. 1.05 Hírek külföldi magyarok számára.

SZERDA, OKTÓBER 19.

București. 7.30 Ritmikus torna, rádióhíradó, 13 Időjelzés, időjárás, kulturális hírek, sport, vizállandásjelentés. 13.10 Déli hangverseny közvetítése. Közben: Sporthíreknek adása. 13.40 Gramofonlemezek. 14.15 Hírek, időjárásjelentés, rádióhíradó. 19 Alkalmi negyedóra. 19.17 Lemezek. 20.10 Előadás. 20.25 Rádiózenekar. 21.30 Alexander Theodor zongoraművész. Schubert: D-dur szonáta. Wagner: A nürnbergi mesterdalnokok, dal. Heurmann: Böcsi dalom. 22 Hírek. 22.20 Jean Moscopa, Ionel Fernic románokat énekel. 22.45 Vendéglői zene. Majd: Hírek közvetítése külföldre németül és franciául.

Budapest I. 7.45 Torna. Utána: Gramofon. 8.20 Étrend. 11 Hírek. 11.20 és 11.45 Felolvasás. 12.10 Vizjelzőszolgálat. 13 Déli harangszó. 13.05 Hanglemezek. 13.30 Hírek. 14.20 Pontos időjelzés. 14.30 Az 1. honvédegyezred zenekara. 15.35 Hírek. 16 Árfolyamhírek. 17.15 Diákfélóra. 17.45 Pontos időjelzés. 18 A Liszt Ferenc Társaság pályázatán díjazott művek bemutatása. 18.30 „Híres botanikus-kertek”. Előadás. 19 Cigányzene. 20 Hírek. 20.10 Hírek szlovák és ruszin nyelven. 20.25 A rádió szalonzenekara. 21.10 „A dolovai nábob leánya”. Színmű. 23 Hírek. 23.30 Hírek német és olasz nyelven. 23.40 Cigányzene. 24 Hírek angol és francia nyelven. 1.05 Hírek külföldre.

A rádióüzletbe beállít Smokk úr és a felesége:
— Kérem, adjon nekünk egy rövid hullámu készüléket, mert sajnos, a lakásunk nagyon kicsi...

CSÜTÖRTÖK, OKTÓBER 20.

București. 7.30 Ritmikus torna, rádióhíradó, 13 Időjelzés, időjárás, kulturális hírek, sport, vizállandásjelentés. 13.10 Déli hangverseny közvetítése. Közben: Sporthíreknek adása. 13.40 Gramofonlemezek. 14.15 Hírek, időjárásjelentés, rádióhíradó. 14.30 Gramofonlemezek. 15 Hírek. 16.45 Előadás. 19 Időszzerű anyag. 19.17 Táncclemezek. 20 Felolvasás. 20.15 Balalajka-zene. 20.40 Niculescu-Basu énekes hangversenyének közvetítése. 21 Felolvasás. 21.15 A Filharmonikusok hangversenyének közvetítése. A hangverseny szünetében: Gramofonlemezek. Majd: Hírek közvetítése külföldre német és francia nyelveken. Utána: Közlemények.

Budapest I. 7.45 Torna. Utána: Gramofon. 8.20 Étrend. 11 Hírek. 11.20 és 11.45 Felolvasás. 12.10 Vizjelzőszolgálat. 13 Déli harangszó. 13.05 Zongora és gondolkasztatók. 13.30 Hírek. 14.20 Pontos időjelzés. 14.30 Cigányzene. 15.35 Hírek. 16 Árfolyamhírek. 17.15 „Őszi magyar asztal”.

Apróhirdetések

Lakás

szavanként 3 lei

Irodának

alkalmas 2 szoba, november elsejére kiadó Nagyvárad, Mária királyné-tér 3.

Kétszobás

kerti modern lakás november 1-re kiadó. — Nagyvárad, Delavrancea-utca 10. szám.

Modern

magánház, 2 szobás, eladó. Nagyvárad, Str. N. Balcescu 23-a.

Négyosztós

modern tiszta lakás november 1-re kiadó. — Nagyvárad, Bratianu-utca 27. szám

2 szobás

komfortos lakás november 1-re kiadó. — Nagyvárad, Str. Ingusca No. 26.

Kiadó

udvari lakás: 2 szoba, előszoba, konyha, kamara, november 1-től Nagyvárad, Str. Bratianu 61. szám.

Adás-vétel

szavanként 3 lei

Vásárhelyi hegyen

közvetlen Nagyvárad közelében eladó 7 hold prima szőlő teljes felszereléssel, megfelelő lakóházzal, cement bor-názzal és pincével. A ház üzletnek is kitűnően megfelel. Cím: Nagyvárad, Dr. I. Ciordas-utca 38. szám.

Zongorák,

pianinók, modern ebéd-lő, félfáron eladó. Sternberg, Nagyvárad, Bulevardul Regele Ferdinand 13.

Allást nyee

szavanként 2 lei

Egy

szorgalmas bejáróné felvétetik. Nagyvárad, Take Jonescu-u. 24.

Németül

beszélő gyermek lányt keresek. Nagyvárad, Str. Pasteur 13.

Előadás. 16.45 Pontos időjelzés. 18 Berthe de Vi-gier régi francia és svájci dalokat énekel a magyar-svájci művészcsere keretében. 18.30 „Medve-vadászat”. Felolvasás. 19 A rádió szalonzenekara. 20 Gazdáknak. 20.15 Hírek szlovák és ruszin nyelven. 20.30 Hírek. 20.40 Cigányzene. 21.30 „Alpesi vihar”. Rádiódrama. 22.10 Hírek. 22.35 Operaházi Zenekar. 23.30 Hírek angol és francia nyelven. 23.45 Előadás német nyelven. 24 Hírek német és olasz nyelven. 24.10 Jazz. 1.05 Hírek külföldre.

PÉNTEK, OKTÓBER 21.

București. 7.30 Ritmikus torna, rádióhíradó, reggeli hangverseny, háztartási, orvosi tanácsok. 13 Időjelzés, időjárás, kulturális hírek, sport, vizállandásjelentés. 13.10 Déli hangverseny közvetítése. Közben: Sporthíreknek adása. 13.40 Gramofonlemezek. 14.15 Hírek, időjárásjelentés, rádióhíradó. 14.30 Gramofonlemezek. 15 Hírek. 16.45 Előadás. 19 Időszzerű anyag. 19.15 Szórakoztató zene. 20 Jolescu zongoraművész. Beethoven: Patetikus szonáta. 20.20 Felolvasás. Majd: Hírek közvetítése külföldre német és francia nyelveken. Utána: Közlemények.

Budapest I. 7.45 Torna. Utána: Gramofon. 8.20 Étrend. 11 Hírek. 11.20 és 11.45 Felolvasás. 12.10 Vizjelzőszolgálat. 13 Déli harangszó. 13.05 Cigányzene. 13.30 Hírek. 14.20 Pontos időjelzés. 14.30 A rádió szalonzenekara. 15.35 Hírek. 16 Árfolyamhírek. 17.15 A rádió diákfélórája. 17.45 Pontos időjelzés. 18 „Liszt Ádám halála Boulogneban”. Előadás. 18.30 Magyar nóták zongorán. 18.50 Sportközlemények. 19 Állástalan Zenészek Szimfonikus Zenekara. 20.10 Hírek. 20.20 Hírek szlovák és ruszin nyelven. 20.35 „Magyar költők szüretén”. 21.10 Zongoraszámok. 21.50 Kültügyi negyedóra. 22.05 Hírek. 22.25 Cigányzene. 23 Időjárásjelentés. 23.05 Kresz Géza zenekara. 23.20 Hírek német és olasz nyelven. 24 Hírek angol és francia nyelven. 24.10 Táncclemezek. 1.05 Hírek külföldi magyarok számára.

SZOMBAT, OKTÓBER 22.

București. 7.30 Ritmikus torna, rádióhíradó, 13 Időjelzés, időjárás, kulturális hírek, sport, vizállandásjelentés. 13.10 Déli hangverseny közvetítése. Közben: Sporthíreknek adása. 13.40 Gramofonlemezek. 14.15 Hírek, időjárásjelentés, rádióhíradó. 14.30 Gramofonlemezek. 15 Hírek. 16.45 Előadás. 20 Felolvasás. 20.15 Sibiceanu zongoraművész hangversenyének közvetítése. 20.40 Gheorgiu-Vil-lea Caliopei román dalokat énekel. 21 Üzenetek. 21.15 Táncczene. 22.45 Vendéglői zene. 24 Táncclemezek. Majd: Hírek közvetítése külföldre németül és franciául.

Budapest I. 7.45 Torna. Utána: Gramofon. 8.20 Étrend. 11 Hírek. 11.20 és 11.45 Felolvasás. 12.10 Vizjelzőszolgálat. 13 Déli harangszó. 13.05 Hegedűszámok zongorakísérettel. 13.30 Hírek. 14.20 Pontos időjelzés. 14.30 Hanglemezek. 15.35 Hírek. 16 Árfolyamhírek. 17.15 Mesék. 17.45 Pontos időjelzés. 18 Mit üzen a rádió? 18.30 Cigányzene. 19.35 „Összel”. Csevegés. 20.05 Liszt-művek zongorán. 20.35 Hírek. 20.45 Hírek szlovák és ruszin nyelven. 21 „A hercegisasszony”. Operett. 22.50 Hírek. 23.15 Táncclemezek. 23.30 Angol és francia hírek. 24 Német és olasz hírek. 24.10 A rádió szalonzenekara. 1.05 Hírek külföldre.

Lapelárusítók

utcai árúításra, MAGAS SZÁZALEKKAL, azonnali felvételnek. Jelentkezések a kiadóban

Házmasternek

gyermektelen házaspárt keresünk. Értekezhetni Nagyvárad, Pável püspök-utca 24. szám.

Allást keres

szavanként 1 lei

Perfekt

német, jó családból való urileány gyermek mellé menne. Vidékre is. Cím a kiadóban.

Allást keres

szerény igényű intelligens leány, aki románul is beszél, gyermekek mellé vagy házi-kisasszonynak. Cím: Farkas Katalin, Nagyvárad, Delavrancea-utca 43. I. em.

Jobb

fiatal özvegyasszony házvezetőnőnek ajánlkozik, magános urhoz, esetleg vidékre is. Cím a kiadóhatalban.

Nyugodt otthonra

és jó bánásmódra vágyó, föltétlen megbízható, intelligens, jó megjelenésű árvaléány, csakis mint családtag, (háztartásban segítőkész) elmenne: magános urinál, idős pár házaspárhoz, könnyebb beteg nő mellé, vagy bármilyen bizalmi állásba. Vidékre, sőt tanára is megy. „Föltétlenül megbízható” jellegre címre a kiadóba kér

Hülélféle

szavanként 3 lei

Iskolás gyermeket teljes ellátásra felve-szek. Nagyvárad, Str. Porombului 11.

Borait

literenként ismét méri, Nagyvárad, Dimitrie Cantemir 29. sz. a. Kaczián szőlőbirtokos.

Elveszett

vasárnap délután a Körösparton, a harmadik gátnál barna női ridikül. Megtaláló keretik adja le jutalom ellenében a „Magyar Lapok” kiadóhatalába

LEGUJABB

A négyhatalmi értekezlet összehívása a komáromi tárgyalások megszakadása miatt

Angliától várják a kezdeményezést. — London is sürgősnek tartja az értekezletet. — Esetleg diplomáciai közvetítés indul, hogy a budapesti és prágai kormányokat a tárgyalások újabb fõlvételére bírják

Londonból jelentik: A közvéleményre károsan hatott a komáromi tárgyalások megszakadásának híre. A müncheni egyezmény tudvalevõen elõírja, hogy ha Budapest és Prága között a közvetlen tárgyalások nem vezetnek eredményre, úgy a négy nagyhatalom újra össze fog ülni. Az értekezlet egybehívására a kezdeményezést Angliának kell megtennie, de nem tartják kizártnak, hogy egy másik nagyhatalom tesz ebben az irányban kezdeményezõ lépést. Londonban is tisztában vannak azzal, hogy a négyhatalmi értekezletnek sürgõsen tárgyalnia kell a csehszlovákiai magyar népcsoport ügyét, mivel a többi nemzetiség ügye már nagyjában rendezést nyert. Londonban úgy tudják, hogy a jövõ hét elsõ napjaiban Londonba hazatérõ Chamberlain megteszi a szükséges lépéseket, hogy Anglia diplomáciai uton lépést akar tenni Budapesten és Prágában, hogy a két kormányt rávegye a közvetlen tárgyalások újra felvételére.

KÉT ÁRAMLAT A CSEH-SZLOVÁK TÁRGYALÓ BIZOTTSÁGBAN TISO A MAGYAR KÖVETÉSEK MELETT, KRNO HELYETTES KÜLÜGYMINISZTER ELLENÜK.

Londonból jelentik: Az egész angol sajtó jelenti, hogy megszakadtak a komáromi cseh-magyar határmódosító tárgyalások, mivel a legutóbbi cseh-szlovák ajánlat még csak meg sem közelítette a magyar önrendelkezési követelést. A Reuter szerint a cseh-szlovák megbí-

zottak körében két eltérõ irányzat volt észlelhetõ. Az egyik a Tiso, a szlovák miniszterelnök vezetése alatt állt és hajlandó lett volna a magyar tárgyalási alapot elfogadni. Míg a Krno helyettes külügyminiszter vezetése alatt álló másik csoport szilárdan ellenezte a magyar követelések elfogadását. Az összes jelentések élénk katonai tevékenységrõl számolnak be Szlovákiában és Ruszinszkóban.

A „Times” bulapesti jelentése szerint a magyar emlékirat 5 ezer négyzet mérföld területet, vagyis a jelenlegi Szlovákia és Ruszinszkó 22 százalékát követeli, ahol a lakosság 78 százaléka magyar. A cseh-szlovák ajánlat viszont csak csekély területsáv átadására vonatkozik, mely kizár minden magyar területen lévõ nagyobb várost, amelynek lakossága pedig nagyobb részben magyar. Míg a magyar kormány a müncheni elvek alapján igyekezett megteremteni a békét, addig a csehek trianoni példára gazdasági és harcászati szempontokra hivatkoztak.

PRÁGÁBAN LAKASINSÉG TAMADT A MENEKÜLTEK NAGY TÖMEGE MIATT

Prágából jelentik: A menekültügygel kapcsolatban nagy gondot okoz a prágai kormány a lakáskérdés. Prágában felszólítottak mindenkit, akiknek felesleges lakosbõráik vannak, bocsassák azokat ingyen a menekültek rendelkezésére. Prágában nem lehet társzekeret kapni. Az államáron összezsúfolódtak a menekültek és nem tudják elhelyezni holmijaikat.

A külföldi sajtó megítélése a cseh-magyar tárgyalások megszakításáról

A francia lapok nagyrésze nem foglal állást

Prágából jelentik: A francia sajtó vezető helyen számol be a magyar-cseh-szlovák tárgyalások megszakításáról. Valamennyi lap közli Kánya külügyminiszter nyilatkozatát. A közvélemény nagy része nem foglal állást határozott formában a magyar követelésekkel szemben, csupán a csehbarát lapok tiltakoznak. Általában kedvezõ benyomást keltett, hogy Magyarország tartózkodik minden egyéni intézkedéstõl és a müncheni négy nagyhatalom döntõbíráskodásához folyamodott.

AZ OLASZ LAPOK ROSSZALJÁK A PRÁGAI MAGATARTÁST.

Rómából jelentik: A magyar-cseh tárgyalások megszakadása a legnagyobb feltûnést keltették Rómában, ahol a történetekért Prágára hárítják a felelõsséget. A Popolo di Roma azt írja, hogy a csehek részérõl sötét és mészárosos játék folyik. A tárgyilagosságnak — írja a lap, — megállapíthatják, hogy Prága az ország lakosságának éppen azt a részét akarja kijátszani a magyarok ellen, amelyet Magyarországgal a legszorosabb szálak fûznek össze. Prágában tehát ismét tüzet gyújtanak az európai puska-poros hordó közelében, de majd meglátjuk ismét, hogy nem maguk felé gyújtották-e meg a kánócot. Kiemeli a lap, hogy a cseh részrõl a tárgyalások során a legcsekélyebb békés szándék sem mutatkozott és fentartották a mozgósítást is, hogy nyomást gyakoroljanak a Komáromban tárgyaló bizottságra. Mindennél jellemzõbb az a harcias beszéd, amelyet Viest cseh tábornok a posztonyi rádióban mondott — fejezi be cikkét a Popolo di Roma.

Berlinbõl jelentik: A német sajtó részletesen foglalkozik a komáromi tárgyalások megszakításával. Több német lap rámutat arra, hogy az önrendelkezési jogot, amelyet Németország magának kiharcolt, meg kell adni a Csehszlovákiában élõ többi nemzetiségnek, tehát a magyaroknak is.

Huszonegy miniszter a cseh-szlovák-ruszin köztársaságban

Átmeneti megoldások az önkormányzatok érdekében

Prágából jelentik: Párkány dr. Kárpátalja minap kinevezett kormányzója, az új kormány megalakulása után egyhónapi szabadságot kért Bródy ruszin miniszterelnõktõl. Ez idõ alatt rendezik az alkotmányjogi kérdéseket és így a kormányzó működése feleslegessé vált. Kárpátalja kormánya tagjainak kinevezésével 21 miniszter van a trianoni köztársaságnak. A szlovák és ruszin kormány megalakulásánál azt a formát választották, hogy az új kormányok elnökei és tagjai kinevezték a prágai kormány tagjaivá és megbízták õket az autonóm kormányok teendõinek végzésével. Hivatalos magyarázat szerint erre azért volt szükség, mert a csehszlovák alkotmány nem nyújt más módot az autonómia bevezetésére. Az alkotmány megváltoztatására lesz szükség ahhoz, hogy ezt az átmeneti megoldást végleges rendezés válthassa fel. Erre a határokat végleges megállapítása után kerül sor. — Ugyancsak a határrendezés után tartják meg az elnökválasztást is.

A Deutsche Allgemeine Zeitung szerint egyáltalában nem lehetetlen az, hogy a magyarok és az új Csehszlovákia állam között olyan határt állapítsanak meg, mely megfelel az önrendelkezési jognak.

A Berliner Börsenzeitung hangoztatja, hogy Németország a szudéta-német kérdés következtében felmerült cseh probléma valamennyi stádiumában elejétõl kezdve azt az álláspontot képviselte, hogy a csehszlovák köztársaság területén minden népnek meg kell adni az önrendelkezési jogát. Közép- és Kelet-Európa e részének újrendezése során minden népnek és államnak a legnagyobb szolgálatot akkor tesznek, ha az önrendelkezési jogot minden oldalon lojálisan tisztelgetben tartják.

IMRÉDY BÉLA MAGYAR MINISZTERELNÖK TANÁCSKOZÁSA GRÓF BETHLEN ISTVANNAL

Budapestre jelentik: Imrédy Béla miniszterelnök a hajnali 3 órás tartó minisztertanács után péntek délelõtt néhány órai pihenõ után ismét megjelent hivatalában és egynegyed 11 órakor Bethlen István grófot fogadta. Este 6 órára a miniszterelnök újabb minisztertanácsra hívta egybe a kormány tagjait.

A római magyar követ az olasz külügyminiszternél. — Olasz és lengyel álláspont a Felvidék ügyében

Rómából jelentik: Villányi Frigyes báró, római magyar követ, csütörtökön este hosszabb megbeszélést folytatott Cianó olasz külügyminiszterrel.

A Tribuna csütörtöki számában a komáromi tárgyalásokkal foglalkozva a tárgyalások során támadt minden nehézségért a csehek teszi felelõssé. Prágának — írja a lap — végre szembe kell néznie a ténnyel. A csehszlovák hurka-államot Münchenben felváltják. Visszafelé már nem lehet út. Ezt Olaszország is garantálja.

A ruszin kérdésrõl a Tribuna a következõket írja:

— A ruszin föld déli részét, mely tisztán magyarlakta terület, maradéktalanul vissza kell csatolni Magyarországhoz. Ha az északi részt elvágják a magyarlakta területektõl, az északi rész lakossága tarthatatlan körülmények közé kerül. Egyetlen megoldás tehát, hogy az egész ruszin föld egyidõben és egyszerre Magyarországhoz csatlakozzék. Az így létrejött határ, mely mindenkinek érdeke, közös határ lesz Lengyelország és Magyarország között. A külön ruszin államot Magyarország és Lengyelország már csak azért sem tûrhetné, mert az az európai államok felforgatására irányuló bolsevista propaganda fészke volna.

Varsóból jelentik: A lengyel kormányhoz közelálló Gazeta Polska a következõket írja:

— Lengyelország álláspontja a jogos magyar néprajzi követelések tekintetében közismert. A magyar követeléseknek azzal az eredménnyel kell járniuk, hogy Ruszinszkót is visszaadják Magyarországnak. Ez a megoldás, amelyet a földrajz is diktál, egyedüli igazságos, bölcs és észszerû elrendezés.

Londonból jelentik: Sir John Simon kincstári kancellár Seffieldeben a késes cseh lakomáján beszédet mondott. Kijelentette, hogy nem várhatnak Angliában az emberanyag megszerzésével addig, míg a válság kiujul. Ma kell ezt elvégezni, de alkalmas módon. A kormány megkezdte a helyzet erélyes, kimerítõ, könyörtelen és sürgõs áttekintését. A legutóbbi világháborúban a háboru csak lassan közeledett csúcspontjához. Ha újabb háboru lesz, ez a csúcspont azonnal kezd megjelenni. Ezért biztosítani kell magunkat, hogy ellenálljunk a kezdõ támadásnak.

Simon beszéde alatt Sir Edward Ellington, légügyi tábornok, a légi haderõ fõparancsnoka eszméletlenül összeesett, de az orvosok késõbb magához térítették. Megállapították, hogy a tábornok csak elájult.

Reszült a Szent László-nyomda Rt. körtorgógépén Oradea, Str. Regale Carol II, No. 5.